

IZ SVETA TIŠINE

Letnik XLV, št. 1 | januar 2025 | ISSN 1318-1394

Pregled pomembnejših aktivnosti ZDGNS v letu 2024

Izvajanje posebnih socialnih
programov v letu 2024

Poročila o izvedenih programih

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in
naglušnih Slovenije | Drenikova
24, Ljubljana | T: 01 500 15 |
i: www.zveza-gns.si

V. d. urednice: Aleksandra
Rijavec | **Uredniški odbor:**
Valerija Škof, Saša Letonja,
Maja Vilar | **Jezikovni pregled/**
lektorica: Veronika Ciglar |
Oblikovanje in prelom: Artmedia
| **Tisk:** Tiskarna DTP | Izdaja v
nakladi 3.700 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravice
do objave, neobjave, krajšanja ali
delnega objavljanja nenaročenih
prispevkov v skladu s
poslanstvom in prostorskimi
možnostmi. V posameznih
primerih mnenja posameznikov
ne izražajo mnenja in stališč
uredništva in ZDGNS.

Nenaročenih besedil in fotografij
ne vračamo. Anonimnih ali
žaljivih prispevkov ne
objavljamo. Ponatis celote ali
posameznih delov glasila je
dovoljen le s pisnim privoljenjem.

Glasilo je brezplačno in v javnem
interesu. Na podlagi 8. točke 42.
člena Zakona o davku na dodano
vrednost (UL RS št. 104/2024) ni
zavezano plačilu DDV-ja.

Obvestilo uredniškega odbora

Pred vami je januarska številka glasila Iz sveta tišine, v kateri boste
našli veliko zanimivega in raznovrstnega branja.

V minulem letu je bilo kar nekaj prelomnic, ki vplivajo na naše nadalj-
nje delo in izvajanje posebnih socialnih programov. Med drugim smo
z novim letom ostali brez urednika glasila, tako da kot dolgoletna ure-
dnica glasila in vodja programov začasno prevzemam urednikovanje
glasila.

Prva številka letošnjega leta je namenjena pregledu lanskega leta po
posameznih izvedenih programih, poudarjeni pa so tudi posamezni
pomembni dogodki preteklega leta.

V letu 2025 nas čaka kar nekaj pomembnih dogodkov, med katerimi bi
omenila naslednje: dan inkluzije, 4. obletnico razglasitve 62.a člena
Ustavnega zakona, mednarodni dan gluhih, teden znakovnega jezika,
11. obletnico razglasitve dneva slovenskega znakovnega jezika, olim-
pijske igre gluhih, različne kampanje in posvete z vključitvijo oseb z
izgubo sluha, kot so svetovni dan materinščine, mednarodni dan pol-
ževega vsadka, svetovni dan sluha, svetovni dan gledališč, svetovni
dan zdravja, mednarodni dan ozaveščanja javnosti o hrupu, medna-
rodni dan znakovnih jezikov, svetovni dan duševnega zdravja in še bi
lahko naštevala.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste preteklo leto sodelovali pri ustvarjanju
našega glasila in ga bogatili z vašo besedo in sliko.

Če bi hoteli tudi sami napisati kakšen prispevek, ste prisrčno vablje-
ni, da ga pošljete na elektronski naslov urednistvo@zveza-gns.si in ga
obogatite s slikovnim gradivom v obliki priponke k prispevku. Vsa be-
sedila se pred objavo lektorirajo, zato vas prosimo, da so poslana v
Wordovi obliki, izjema so različna vabila, diplome, dopisi, priznanja.
Ob fotografiji mora biti naveden avtor fotografije.

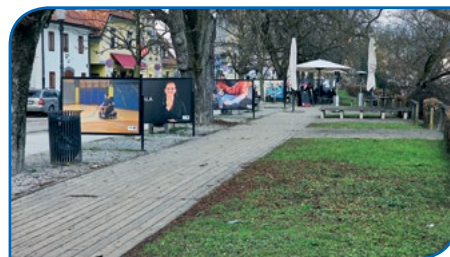
Aleksandra Rijavec (v. d. urednice)

Dobitnik nagrade za pravilno rešeno križanko
zadnje lanske številke je Roman Šalamon.

Kazalo

Aktualno

- 5** Pregled pomembnejših aktivnosti ZDGNS v letu 2024
- 29** Usposabljanje za aktivno življenje in delo oseb z izgubo sluha
- 31** Izvajanje posebnih socialnih programov v letu 2024
- 39** Glasilo Iz sveta tišine za vse z okvaro sluha
- 41** Spletna TV
- 46** Oddaja Prisluhnimo tišini

Kultura

- 49** Izvedeni kulturni projekti ZDGNS v letu 2024

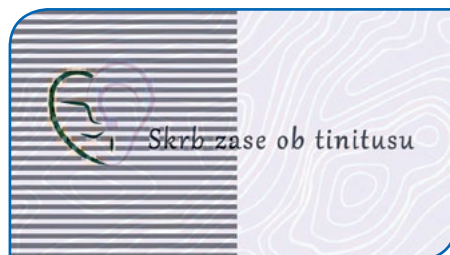

Šport

- 54** Izvedeni športni projekti ZDGNS v letu 2024

Poročila

- 62** Poročilo o programu skrb zase ob tinitusu – leto 2024
- 63** S pomočjo slovenskega znakovnega jezika se učimo slovenščine
- 65** Prepleteni

Priznanja

- 66** Diploma Občine Tržič
- 67** Listina o priznanju Mestne občine Kranj

Foto na naslovnici:

Predsednik ZDGNS Mladen Veršič ob nagovoru gluhe skupnosti v Slovenskih Konjicah na mednarodni dan gluhih.

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljičah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

Pregled pomembnejših aktivnosti ZDGNS v letu 2024

Kretnja leta 2023 je bila beseda solidarnost

Novo koledarsko leto se je začelo z zelo prijetnim dogodkom, in sicer razglasitvijo Besede in Kretnje leta za leto 2023. Obeležili smo peto obletnico prvega izbora kretnje leta. Takrat si nismo mislili, da se bo akcija tako lepo prijela. Prejeli smo veliko predlogov za kretnjo leta 2023, v najožji izbor je bilo uvrščenih pet krenj, med katerimi je zmagala kretnja solidarnost.

Projekt: S pomočjo slovenskega znakovnega jezika se učimo slovenščine

Ministrstvo za kulturo je podprlo projekt S pomočjo slovenskega znakovnega jezika se učimo slovenščine in s tem omogočilo nadaljnji razvoj slovenskega znakovnega jezika in primerjavo slovenskega znakovnega jezika in slovenščine.

Vseslovenska akcija ozaveščanja o socialnem vključevanju invalidov

ZDGNS je podprla projekt NSIOS na Krakovskem nasipu v Ljubljani, kjer so pripravili fotografsko razstavo, s katero je NSIOS skupaj z vsemi sodelujočimi invalidskimi organizacijami ozaveščal in informiral širšo družbo o delu in življenju invalidov.

Usposabljanje strokovnih delavcev na CSD Domžale

**CENTER ZA SOCIALNO DELO
OSREDNJA SLOVENIJA - VZHOD
ENOTA DOMŽALE**

Na povabilo CSD Domžale smo strokovni delavci ZDGNS in zunanji izvajalci sodelovali pri usposabljanju strokovnih delavcev na CSD Domžale, ki delajo na področju oseb z izgubo sluha, od učenja znakovnega jezika do spoznavanja posebnosti dela oseb z izgubo sluha. Izobraževanje je potekalo v okviru verificiranega programa Socialne zbornice Slovenije.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Začetek izvajanja Sprememb in dopolnitev Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja in Sklepa o spremembah in dopolnitvah Sklepa o zdravstvenih stanjih in drugih pogojih za upravičenost do medicinskih pripomočkov

ZZZS je s posebno Okrožnico seznanil vse izvajalce zdravstvenih storitev, dobaviteljev medicinskih pripomočkov in območne enote ZZZS o spremembah Pravil OZZ in novele Sklepa o zdravstvenih stanjih in drugih pogojih, ki so začeli veljati s 1. 1. 2024, in se nanašajo na spremembo pri zagotavljanju slušnih aparatov. Okrožnica vključuje opredelitev slušnih aparatov, vzdrževanje in popravi-lo. Del okrožnice pa se nanaša na spremembo cenovnih standardov slušnih aparatov in izdajo nadstandardnih slušnih aparatov.

Javna dela na ZDGNS

V sodelovanju z Zavodom za zaposlovanje smo pridobili odločbo o izvajanju javnih del in vključili dve osebi za dobo enega leta za področji Pomoč pri izvajanju programov za ohranjanje zdravja in drugih rehabilitacijskih programov in Pomoč nevladni organizaciji, ki deluje v javnem interesu, in sicer pri organiziranju in izvajanju njene dejavnosti.

Delavnica Fakultete za elektrotehniko UL za sistemsko podporo pri povečanju socialne vključenosti

ZDGNS je aktivno sodelovala v predstavitvi potreb in izzivov pri dostopnosti oseb z izgubo sluha. V okvi-

ru ciljnega raziskovalnega programa smo izvedli analizo in iskali ustrezne rešitve za dostopnost pri socialnem vključevanju.

Predlog sprememb Zakona o osnovni šoli

Vlada RS je na podlagi 62.a člena Ustave RS, podprla spremembo Zakona o osnovnih šolah, da v vse ravni izobraževanja vključi tudi znakovni jezik

Nacionalni program vzgoje in izobraževanja

V času javne razprave smo na Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje naslovili zahteve svojih uporabnikov po dostopnosti izobraževanja z vsemi možnimi prilagoditvami dostopnosti.

Zakon o medijih

V času javne razprave smo na ZDGNS pripravili pripombe na predlog zakona o medijih in s predlogi konkretno naslovili velike težave oseb z izgubo sluha pri dostopu informacij in komunikacij.

Zagovornik načela enakosti

Predstavniki ZDGNS smo obiskali urad Zagovornika načela enakosti ter predstavili zelo široko paleto sistemskih področij, ki jih pokrivamo. Od izobraževanja, sociale, zdravstva, kul-

ture, dostopnosti, jezika in mnogih drugih področij. V nadaljevanju smo se bolj konkretno usmerili v področje implementacije 62.a člena ustave ter razvoju znakovnega jezika, izpostavili smo področje dostopnosti do informacij in komunikacij v prilagojenih tehnologijah, sprotnih podnapisov, preтворbe govora ter na koncu še področje osebne asistencije in hrupa.

Obrazec za prijavo diskriminacije Zagovorniku načela enakosti

Osebe iz izgubo sluha in strokovne delavce smo seznanili z možnostjo izpostavljanja svojih zahtev in potreb na formalen način z vlogo za prijavo diskriminacije.

Učni listi za šole: naglušnost in tinitus

V skladu s strategijo ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja smo na ZDGNS pripravili posebne učne liste, z namenom, da učitelji odprejo teme, kot so izguba sluha, hrup, pripomočki, dostopnost in tinitus.

Ohrani svoj sluh:

**Pomen
zaščite
sluha**

Odprta skupina na ZDGNS za samopomoč za osebe s tinitusom

POGOVORNA SKUPINA ZA OSEBE S TINITUSOM

Tinitus je šumenje, piskanje, ropotanje in ostali različni zvoki, ki jih oseba sliši na enem ali obeh ušesih. Zvoki lahko po določenem času izginejo, lahko pa so stalno prisotni in zato lahko močno vplivajo na kvaliteto življenja (npr. slabši spanec, utrujenost, razdraženost, tesnoba).

SKUPINA POTEKA:

- VSAK 2. ČETRTEK V MESECU
- OB 18. URI
- SREČANJA POTEKAJO PREKO SPLETA (ZOOM)

Namen skupine:

- Pogovor
- Izmenjava izkušenj
- Prilagoditve in izmenjave informacij
- Lažjane težave
- Medosebna podpora
- Pomoč in sodelovanje

Srečanja vodi:
Gregor Jenko, psiholog

UDELEŽBA NA SKUPINI JE BREZPLAČNA. SKUPINA JE PODPRTA S PODNASLAVLJANJEM.

V SKUPINO POVAŽIMO TUDI STROKOVNJAKE, KI DELUJEJO NA PODROČJU TINITUSA.

Za več informacij smo vam na voljo na: reha.cemer@zdgns-si

RehaCenter Sluh
Domena 3a
1000 Ljubljana

RehaCenter SLP

PEVKA DRUŠTVO
SLOVENIJA IN NAŠI LJUDI SLOVENIJE

Na ZDGNS so potekala mesečna srečanja oseb s tinitusom. V skupini sodelujoči izmenjujejo informacije o načinih premagovanja težav s tinitusom.

Mednarodni dan polževega vsadka

V okviru mednarodnega dneva polževega vsadka je bila na Spletni TV in v oddaji Prisluh nimo tišini na RTV Slovenija pripravljena posebna informativna kampanja ozaveščanja.

Mednarodni dan materinščine

Po vpisu znakovnega jezika v Ustavo RS je pomemben tudi mednarodni dan materinščine, ki smo ga obeležili s posebnimi prispevki in priredbami v znakovnem jeziku.

Hrup: sodobni skriti problem

Hrup postaja v našem načinu življenja vedno večji problem, saj se sistemsko ne izvajajo inšpekcije, ki bi nadzorovale glasnost na prireditvah in delovnih mestih. Vrtci, šole, spalna naselja so postavljena ob izredno

hrupnih cestah, trgovinah in drugih objektih, kar posledično lahko vpliva na izgubo sluha in duševno zdravje. Hrup na delovnem mestu, poklicne bolezni in hitra izguba sluha v starosti so velik problem naše družbe. Izguba sluha resnično vpliva na duševno zdravje in kvaliteto življenja. Zato smo letos posvetili posebno pozornost tudi škodljivemu vplivu hrupa.

250- obletnica rojstva Valentina Staniča

Na ZDGNS smo na poseben način skozi informativni program obeležili obletnico rojstva velikega dobrotnika in pionirja izobraževanja gluhih v znakovnem jeziku na slovenskih tleh. Njegove usmeritve izpred več kot 200 let so spodbudile učenje znakovnega jezika, poučevanja v znakovnem jeziku in pomembnosti izobrazbe gluhih oseb. Žal so bili ti njegovi naporu kmalu zatrti na svetovni ravni, in Slovenija je temu sledila, a kljub temu lahko rečemo, da gre za osebo, ki je pionir znakovnega jezika, poučevanja in posebnih šol za gluhe na slovenskih tleh.

Akcijski načrt športa za leto 2024 – športne sekcije društev

V sodelovanju z društvi in športnimi sekcijami je pripravljen letni načrt

športnih dogodkov in državnih prvenstev. Šport je še vedno med mnogimi izredno priljubljen program, predvsem pa je to vstopna točka vključevanja, druženja in aktivnega preživljanja prostega časa.

Janez Slatinšek – prejemnik Bloudkovega priznanja

Dolgoletni predsednik Športne zveze gluhih Slovenije Janez Slatinšek je prejel Bloudkovo priznanje za posebne dosežke v športu. Njegova zasluga je tudi ustanovitev samostojne Športne zveze gluhih Slovenije.

Marino Kegl na Odprtem teniškem turnirju Avstralijski open

Za vsakega športnika je posebna čast nastopati na prav posebnih športnih tekmovanjih. V svetu tenisa je Avstralijski open eden najbolj prestižnih turnirjev in na njem je nastopil

Marino Kegl, gluhi tenisač, ki je osvojil končno 5. mesto.

Dopolnitev seznama tehničnih pripomočkov na MDDSZEM

ZDGNS je poslala dopolnitev seznama tehničnih pripomočkov za osebe z izgubo sluha. Tehnologija se hitro spreminja in razvijajo se novi pripomočki za lažjo dostopnost oseb z izgubo sluha

in razvijajo se novi pripomočki za lažjo dostopnost oseb z izgubo sluha

Slušni aparat – Kaj pa zdaj?

ZDGNS je izdala posebno zloženko s koristnimi informacijami za uporabnike slušnih aparatov. Zloženka naslavlja teme kot so, kako pridobimo slušni aparat, kaj je slušni aparat, čiščenje, vzdrževanje, shranjevanje in predvsem na kaj moramo biti posebno pozorni.

Zakon o osnovni šoli tudi o znakovnem jeziku in jeziku gluhoslepih

Dopolnitev zakona v delu znakovnega jezika in jezika gluhoslepih vzpostavlja pravno podlago uvajanja jezikov v osnovne šole. Izvedbene rešitve implementacije pa bodo pripravljene v prehodnem obdobju.

Ministrstvo za zdravje in ZDGNS

Obiskali smo ministrstvo za zdravje, kjer nas je poleg strokovne službe ministrstva sprejela tudi ministrica za zdravje. Izpostavili smo velike izzive na področju tinitusa, hrupa, duševnega zdravja in telesne okvare. Na

vseh teh področjih si želimo sistemskih sprememb v dobrobit osebam, ki se soočajo s temi izzivi.

Ministrstvo za kulturo v sodelovanju z mestnim kinom – Kinodvor prijaznejši za gluhe in naglušne

Kinodvor je pripravil serijo dogodkov, ki so dostopni gluhim v znakovnem jeziku in naglušnim v obliki podnapisov, kar je velika pridobitev na kulturnem področju pri dostopnosti kulturnih vsebin za osebe z izgubo sluha.

Mladinska knjiga Konzorcij prijazna gluhim in naglušnim

Vsak mesec v Mladinski knjigi v Konzorciju potekajo literarni dogodki, ki so tolmačeni v znakovni jezik. Na ta način bogatimo vedenje o kulturnem, literarnem svetu ter spoznavamo različne avtorje.

Elementi slovenskega znakovnega jezika in Strategije tolmačenja – publikaciji ZDGNS

ZDGNS je po večletnem raziskovanju izdala dve publikaciji na področju znakovnega jezika in tolmačenja. Gre za celovit pregled in opis stanja na obeh področjih. ZDGNS je organizirala tudi predstavitev strokovnih pu-

blikacij. Avtor obeh publikacij je Matjaž Juhart. Strokovni pregled je opravila Ljubica Podboršek.

Svetovni dan sluha v znamenju znakovnega jezika Sem gluh – prosim, uporabljaj znakovni jezik

Prvič v zgodovini je obeležitev tega dne aktivno pozdravila tudi Svetovna zveza gluhih.

ZDGNS v Kinu Šiška na Festivalu Ment

Na festivalu Ment je ZDGNS delila letake in čepke ter ozaveščala udeležence o preglasni glasbi ter o vsem v povezavi s tinitusom.

Spletna TV ob mednarodnem dnevu sluha

Spletna TV ZDGNS je pripravila serijo prispevkov o sluhu in naglušnosti, ozaveščala o preglasni glasbi na koncertih, kako preventivno ukrepati ob hrupu in o uporabi čepkov.

Mednarodni dan polževega vsadka – Seminar ZDGNS Polžev vsadek: vse kar ste želeli vedeti

Strokovnjaki in uporabniki so delili svoja znanja in izkušnje s polževim

vsadkom, odgovarjali so tudi na specifična vprašanja udeležencev.

Izkustvena delavnica ZDGNS

ZDGNS je organizirala za strokovne delavce v društvih izkustveno delavnico pod vodstvom supervizorke in psihoterapevke. Strokovni delavci so pomemben del programa izvajanja posebnih socialnih programov na državni in lokalni ravni.

ZDGNS je podala pobudo za spremembo 30. člena Zakona o RTV Slovenija

ZDGNS se aktivno vključuje v sistemske rešitve glede dostopnosti oseb z izgubo sluha na javni RTV Slovenija. Zagotoviti je treba 100% dostopnost programov s podnapisi in sorazmerni delež vsebin v znakovnem jeziku.

Mednarodni dan maternih jezikov

Letos smo mednarodni dan maternih jezikov posvetili ozaveščanju javnosti in odločevalcev o pomenu sprejema zakona o osnovni šoli, ki vključuje tudi znakovni jezik. Gre za dolgoletne napore in boj za priznanje znakovnega jezika v procesu izobraževanja gluhih otrok.

Multimodalna mobilnost funkcionalno oviranih oseb

Udeležili smo se predstavitve aktivnosti in razvoja projekta omogočanja mobilnosti oseb z različnimi ovirami s številnimi gosti in deležniki s področja dostopnosti, ki jo je organiziral Geodetski inštitut Slovenije.

Predavanje ZDGNS Demenca in izguba sluha

S predavanjem smo osvetlili razumevanje, prepoznavanje in skrb za osebe, ki se soočajo z demenco in hkratno izgubo sluha.

Upokojila se je Jasna Bauman

Dolgoletna sodelavka ZDGNS in nato direktorica ZZTSZJ je zaključila svojo poklicno pot. Od samega začetka delovanja na ZDGNS in kasneje na ZZTSZJ je izkazovala visoko usposobljenost na področju sistemskih rešitev za gluhe in naglušne, znakovnega jezika, tolmačenja in organiziranosti tolmačev. Sodelovala je pri mnogih projektih, aktivno sodelovala v mnogih delovnih skupinah ter sooblikovala številne lepe in pozitivne zgodbe. Ob vstopu v novo življenjsko obdobje ji želimo predvsem zdravja, da uresniči svoje življenjske želje in cilje.

Javna razprava o Zakonu o osebni asistenci

ZDGNS aktivno deluje pri pripravi predlogov in pobud na področju sprememb zakona o osebni asistenci. Največji poudarek je na zviševanju komunikacijskega dodatka.

Javna razprava o Zakonu o jeziku gluhoslepih

ZDGNS aktivno deluje pri pripravi predlogov in pobud na področju sprememb zakona o jeziku gluhoslepih in na splošno na področju gluhoslepih, za katere je ZDGNS tudi pridobila javni interes. ZDGNS v postopek priprave tega predloga zakona ni bila povabljen, kljub temu da ima status reprezentativne organizacije za gluhoslepoto.

Predlogi ZDGNS za sklic in spremembe Liste tehničnih pripomočkov na MDDSZ

ZDGNS je večkrat pozvala resorno ministrstvo k sklicu delovne skupine za spremembe Liste tehničnih pripomočkov, ter tudi podala najnovejše predloge skupnosti gluhih in naglušnih pri dopolnitvi tega seznama.

Dopolnitev Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah

ZDGNS je uradno pozvala resorno ministrstvo o dopolnitvah zakona, in sicer, da med invalide in upravičene osebe vključijo tudi gluhe osebe, da pri pripravi tiskanega gradiva nekatere stvari prilagodijo tudi v znakovnem jeziku.

Sestanek na Ministrstvu za kulturo RS

Na pobudo ZDGNS je bil opravljen sestanek na ministrstvu za kulturo na najvišji ravni glede sistemskega financiranja razvoja SZJ, dostopnosti do informacij in komunikacij za gluhe in naglušne ter dostopnosti do državnih prireditev in proslav. Dogovorili smo se o nadaljnjem sodelovanju pri iskanju ustreznih rešitev.

Sestanek na Ministrstvu za solidarnostno prihodnost

Na pobudo ZDGNS je bil opravljen sestanek na ministrstvu glede pravilni-

kov in drugih sistemskih rešitev v zvezi z dostopnostjo socialnovarstvenih storitev znotraj sistema dolgotrajne oskrbe in institucionalnega varstva starejših tudi za osebe z izgubo sluha.

ZDGNS udeleženka na izobraževalnih dnevih Odgovorno zavezništvo

Matjaž Juhart je s prispevkom sodeloval na izobraževalnih dnevih v organizaciji Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije, Skupnosti organizacij za usposabljanje Slovenije in Zavoda RS za šolstvo. Zagotoviti je treba vključenost, razvoj potencialov in zagotovitev kakovostnega izobraževanja otrok z izgubo sluha v njim prijaznem šolskem okolju.

ZDGNS na EURO CIU

ZDGNS je prek predstavnice Darje Pajk aktivno sodelovala na simpoziju evropske zveze uporabnikov polževih vsadkov.

Usposabljanje digitalne dostopnosti

ZDGNS se je udeležila brezplačnega usposabljanja Zavoda za digitalno dostopnost in Centra za vire dostopnosti EU glede priložnosti in obvez digitalne dostopnosti.

ZDGNS in Univerza Sigmund Freud: Raziskava življenja naglušnih oseb

ZDGNS aktivno sodeluje pri raziskavi Univerze Sigmunda Freuda o doživljanju kakovosti življenja naglušnih oseb v primerjavi s sliščimi.

Gledališka delavnica gluhih

Na tokratni gledališki delavnici gluhih v kapacitetah ZDGNS v Kranjski Gori je tokrat sodelovala tudi mednarodno znana gluha performerka s Poljske, ki je udeležence izobrazila z različnimi pristopi in metodami nastopanja v znakovnem jeziku.

Kampanja ZDGNS ob tednu sluha

V Evropi se vsaka 10. odrasla oseba sooča z izgubo sluha, naglušen pa je vsak tretji starejši nad 65 let. V Sloveniji je okoli 200.000 oseb z različno stopnjo izgube sluha, a le okoli 70.000 oseb je pridobilo slušni aparat. Okoli 30 % teh prejemnikov slušnega aparata ne uporablja. ZDGNS skozi različne medije in poti ozavešča javnost in odločevalce o pomenu sluha in zgodnje rehabilitacije.

Kampanja ZDGNS Navijajmo brez poka

ZDGNS je pozvala pristojna ministrstva in ostale odločevalce, da nemudoma sprejmejo ukrepe za prepoved uporabe pirotehničnih sredstev na vseh športnih prireditvah, bodisi na prostem ali v zaprtih prostorih. Piro-

tehnika lahko povzroči poškodbe sluha, poškodbe vida, okončin ali opekline.

Učni list: 10 napotkov za lažje sporazumevanje z osebami z izgubo sluha

ZDGNS je pripravila poseben učni list kot pripomoček pri ozaveščanju javnosti in drugih o načinih sporazumevanja z osebo z izgubo sluha.

Učni list: Ohrani svoj sluh: pomen zaščite sluha

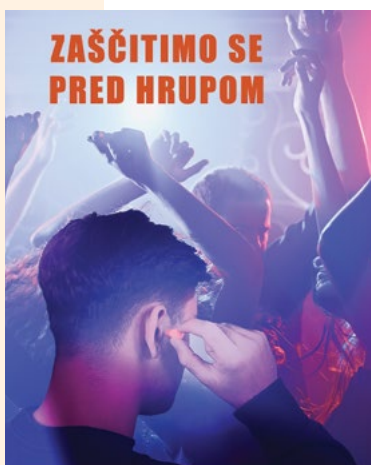
ZDGNS je pripravila poseben učni list za vse izobraževalne ustanove v RS o pomenu zaščite sluha in negativnih vplivih hrupa na zdravje.

Ozaveščevalni spot ZDGNS z bobnarjem Laibach

ZDGNS je v sodelovanju z Laibach posnela poseben ozaveščevalni spot glede skrbi za sluh in nevarnosti hrupa. Spoti se tudi brezplačno objavljajo na TV Slovenija.

Ozaveščevalni plakat ZDGNS: Zaščitimo se pred hrupom

ZDGNS je izdelala poseben plakat za ozaveščanje javnosti in predvsem mladih o zaščiti pred hrupom. Čepki so prva zaščita, osnovna

zaščita pa je ozaveščenost o mejnih vrednostih hrupa.

Plakat Zaščitimo se pred hrupom na avtobusih v Mariboru, Celju in Ljubljani

Plakat je v sodelovanju s prevozniki mestnih avtobusov v Mariboru, Celju in Ljubljani objavljen na mnogih avtobusih. Njegov namen je ozaveščanje javnosti in poziv k zaščiti pred hrupom.

Mednarodna konferenca ZDGNS Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha

ZDGNS je v sodelovanju z EFHOH in IFHOH v Ljubljani organizirala mednarodno konferenco o duševnem zdravju ob izgubi sluha.

Udeleženci z vsega sveta so aktivno sodelovali na konferenci in ponovno smo z mnogimi spremljajočimi dejavnostmi opozorili javnost in pomenu duševnega zdravja in izgubi sluha. Omenjena konferenca je bila tudi izobraževalnega namena, saj smo spoznali mnoge primere dobrih praks po svetu.

ZDGNS gostiteljica Skupščine EFHOH

ZDGNS je bila gostiteljica Skupščine EFHOH v Ljubljani, na kateri sta aktivno vlogo prevzeli Darja Pajk in Jasna Urban. Darja Pajk aktivno deluje v odboru EFHOH, Jasna Urban pa je kot podpredsednica ZDGNS aktivno udeležena.

ZDGNS gostiteljica Skupščine IFHOH

ZDGNS je bila letos gostiteljica Skupščine IFHOH v Ljubljani, na kateri sta aktivno vlogo prevzeli Darja Pajk in Jasna Urban. Znotraj IFHOH so letos potekale tudi volitve in izvolitev novega vodstva IFHOH.

NPK Akustik za slušne pripomočke

Dolgoletni napori ZDGN pri sistemski ureditvi dela slušnih akustikov pri dobaviteljih slušnih aparatov so obrodili konkretne sadove. Državni izpitni center in Center za poklicno izobraževanje sta potrdila Poklicni standard in Katalog znanj in spretnosti. ZDGNS bo tudi izvajala omenjena izobraževanja in preverjanja. S tem želi poenotiti in strokovno utrditi področje izdaj slušnih aparatov.

Predstavitev razstave Kruha in iger v znakovnem jeziku

V sodelovanju z Muzejem novejšje in sodobne zgodovine Slovenije smo sodelovali pri priredbi in pripravi razstave Kruha in iger, Slikarstvo Toneta Kralja 1941–1945. Veseli nas, da se kulturni hrami odpirajo tudi osebam z izgubo sluha na njim prilagojen način.

Posvet Državnega sveta RS o dolgotrajni oskrbi

Udeležili smo se posveta v organizaciji Socialne zbornice Slovenije in Državnega sveta RS glede dolgotrajne

oskrbe. Področje dela se močno dotika tudi oseb z izgubo sluha, zato smo zelo pozorni na vse aktivnosti na tem področju v želji po sistemski ureditvi in dostopnosti storitev tudi za osebe z izgubo sluha.

Dan muzejev: razstava Hiše znakovnega jezika in Slovenskega šolskega muzeja

Na ZDGNS je poteka razstava o izobraževanju gluhih otrok na Slovenskem, ki nosi naslov Šola je prvo, kar potrebuje. Ustvarili sta jo sodelavki

Slovenskega šolskega muzeja ter prikazuje zgodovinski razvoj izobraževanja gluhih na Slovenskem v šestih različnih obdobjih.

Mednarodni teniški turnir Murska Sobota 2024

Športna zveza gluhih Slovenije ZDGNS je v sodelovanju z Občino Murska Sobota in trenerjem Darkom Keglom organizirala mednarodni teniški turnir. Udeležba najboljših tenisačev sveta je bila na nivoju olimpijskih iger gluhih. V izredno težki konkurenci je Marino Kegl osvojil izvrstno 2. mesto in s tem pridobil prepotrebne točke na svetovni lestvici gluhih.

ZDGNS in usposabljanje zaposlenih na Upravnih enotah

V sodelovanju z NSIOS smo predstavili teme in vsebine s področja dostopnosti oseb z izgubo sluha. Usposabljanja in izobraževanja zaposlenih na upravnih enotah so izredno pomembna za vsakodnevni stik zaposlenih z osebami z izgubo sluha na

številnih upravnih enotah po Sloveniji.

Predlogi ZDGNS k Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031

ZDGNS je v roku poslala predloge in pripombe na resolucijo ter v ospredje postavila predvsem področja jezika, dostopnosti in spodbujanja kulture gluhih v znakovnem jeziku.

Predlogi ZDGNS k Zakonu o medijih

ZDGNS je v roku poslala pripombe in predloge k predlogu zakona. Poudarjamo obvezo medijev po sprotni dostopnosti medijev bodisi s tolmačem bodisi s podnapisi ter vključevanje vsebin iz življenja in dela invalidov.

Predlogi ZDGNS k Pravilniku o normativih in standardih za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami

ZDGNS je v roku poslala pripombe in predloge k predlogu pravilnika. Izpostavljamo obvezo po dostopnosti izobraževanja v jeziku otrok s posebnimi potrebami (za gluhe v znakovnem jeziku in o znakovnem jeziku) in dostopnost izobraževanja za vse otroke z izgubo sluha s poudarkom na tehničnih prilagoditvah in predvsem uvedbi zapisnikarja.

Seja Komisije za izobraževanje in kulturo Državnega sveta

Udeležili smo se seje komisije Državnega sveta, ki je med drugim obravnavala tudi predloge ZDGNS na Predlog resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031. ZDGNS vztraja in poudarja pomembnost dostopnosti vsebin kulture z vsemi prilagoditvami za ose-

be z izgubo sluha, opozarja na podporo države pri ohranjanju in razvoju kulture gluhe skupnosti in sistemskem razvoju slovenskega znakovnega jezika.

Izobraževani program želim, da me razumete, je prejel verifikacijo Socialne zbornice Slovenije

ZDGNS je prejela verifikacijo strokovnega izobraževanja na temo izgube sluha. Z izbranimi predavatelji ponujamo strokovno bogat program.

RIT (Rochester Institute of Technology) na ZDGNS

Obiskali so nas predstavniki ameriške univerze, ki v svoje študijske programe vključuje tudi gluhe študente iz ZDA in z vsega

sveta. Sklenili smo dolgoročno sodelovanje; izmenjevali bomo izkušnje in predvsem odprli vrata morebitnemu prihodnjemu sodelovanju. RIT ima široko paleto študijskih programov, aktualnih za gluhe in zagotovo tudi za Slovenijo.

ZDGNS, Vrhovno sodišče RS in Ministrstvo za pravosodje

Nadaljevali smo dejavnosti glede dostopnosti sodišč za osebe z izgubo

sluha, ki ne uporabljajo znakovnega jezika.

Film ZDGNS Jezik enakopravnosti v vse knjižnice v Sloveniji

Ob obletnici vpisa 62.a člena v ustavo smo vsem knjižnicam poslali film Jezik enakopravnosti, medijem pa spletne povezave do vseh filmov ZDGNS.

ZDGNS izvedla izobraževanje Želim, da me razumete

Izbrani predavatelji so ponudili strokovno kakovostne vsebine in strokovnim delavcem in sodelavcem na področju socialnega

varstva približali vsebine iz življenja in dela oseb z izgubo sluha.

Seminar ZDGNS 2024: Delovanje in strokovno delo v naših organizacijah

ZDGNS je skupaj s predstavniki društev organizirala dvodnevni seminar na teme, kot so sistemske rešitve, aktualno dogajanje, zakonski vidiki delo-

vanja naših organizacij, nadzori in vodenje organizacij v skladu s predpisi.

Okrogla miza ZDGNS: Razumevanje in obvladovanje hrupa in glasnosti v delovnem okolju

S številnimi kompetentnimi razpravljavci smo odprli teme in izpostavili usmeritve na področju čezmerne glasnosti v delovnem okolju in javnih prostorih.

Okrogla miza ZDGNS: Hrup in glasnost v javnosti – vpliv in ozaveščanje

Tudi na tej okrogli mizi smo z gosti odprli teme in obravnavali vpliv hrupa v javnih prostorih ter potrebo po izboljšanju zakonodaje in ozaveščanja javnosti o škodljivih učinkih hrupa.

25. obletnica ustanovitve skupine Tihe stopinje

Gledališka skupina ZDGNS Tihe stopinje je praznovala 25-letnico nepretrganega delovanja. Ob tej obletnici so pripravili prav posebno predstavo na temo čarovništva in neprimerne- ga odnosa do žensk skozi čas na tleh sedanje Slovenije.

Skupščina EUD

Predstavnika ZDGNS, predsednik Mladen Veršič in Anton Petrič, sta se udeležila skupščine Evropske zveze

gluhih (EUD). Obravnavali so poročila in načrte ter med sabo izmenjali splošne informacije.

Predstavitve tehničnih pripomočkov Williams na ZDGNS

ZDGNS je organizirala predstavitev tehničnih pripomočkov in novosti na področju dostopnosti za osebe z izgubo sluha. Na predstavitvi so lahko uporabniki tudi preizkusili vse ponujene izdelke.

Kategorizacija objektov ZDGNS

ZDGNS je uredila kategorizacijo vseh objektov ZDGNS za ohranjanje zdravja in rehabilitacije. S temi in vsemi podobnimi ukrepi zagotavljamo kar najvišji možni standard bivanja naših uporabnikov.

ZDGNS in Andragoški center Slovenije

Med ZDGNS in Andragoškim centrom Slovenije so potekali sestanki in pogovori o poglobljenem sodelovanju in razvoju programov za izobraževanje odraslih oseb z izgubo sluha. Sodelovali smo pri analizi, zdaj pa se nadaljujejo koraki za smiselno umeštevitev razvoja izobraževanja odraslih. Poudarili smo dostopnost, vsebine in okrepljeno usposabljanje vseh stro-

kovnih delavcev na področju izobraževanja odraslih prek Andragoškega centra Slovenije in ljudskih univerz po vsej Sloveniji.

Obnovitev SOK za inštruktorja slovenskega znakovnega jezika

ZDGNS je uspelo obnoviti in podaljšati veljavnost umestitve dodatne kvalifikacije v Slovensko ogrodje kvalifikacij. S tem nadaljujemo serijo izobraževanj in usposabljanj na področju poučevanja znakovnega jezika.

Predsednica ŠZG na mednarodni konferenci športnih zvez gluhih Višegrajske skupine

Sabina Hmelina, predsednica Športne zveze

gluhih, se je udeležila mednarodne konference športnih zvez

gluhih Višegrajske skupine, kjer so izmenjali informacije ter postavili usmeritve in vizije dela.

Kampanje ZDGNS o hrupu odmevale v medijih

Kampanja ZDGNS o hrupu, glasnosti in skrbi za sluh je odmevala v številnih medijih, tako na lokalnih radijih in televizijah kot tudi na nacionalni RTV in nacionalnem radiu. Hrup in glasnost postajata čedalje bolj izpostavljena vira poškodbe sluha in poklicnih bolezni.

ZDGNS in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije

ZDGNS je nadaljevala pogovore in poudarja popolno vključevanje in dostopnost do izobraževanja za študente na področju visokega šolstva. Še posebej se omenjajo tolmačenje, tehnična in informacijska dostopnost, zapi-

ski, zapisnikar in številne druge prilagoditve v visokem šolstvu.

ZDGNS in Ministrstvo za kulturo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

ZDGNS je nadaljevala pogovore in podarjala popolno dostopnost do kulturnih dobrin in kulturnih ustanov ter spodbujanje lastne kulture gluhih v znakovnem jeziku. Energijo smo usmerjali tudi v izvajanje zakona o avdiovizualnih storitvah in v popolno dostopnost za vse skupine oseb z izgubo sluha.

ZDGNS in ZZZS

ZDGNS sodeluje pri dejavnostih ZZZS za informiranje uporabnikov slušnih aparatov o storitvah ZZZS, za urejanje izdajanja slušnih aparatov in dejavno sodelovanje na podlagi Nacionalnega poklicnega standarda za poklic akustika.

Evropsko prvenstvo gluhih v košarki

Na prvenstvu so naši gluhi košarkarji lovili olimpijsko normo za leto 2025. Žal jim tekma v četrtfinalu s poznejšimi evropskimi prvaki ni uspela.

Svetovno prvenstvo gluhih v atletiki

Svetovnega prvenstva gluhih v atletiki sta se udeležila Iris Breganski in Tadej Enci. Žal se je tik pred odhodom poškodovala olimpijska prvakinja Leja Glojnarič. Izkupiček na tem prvenstvu je odličan. Iris Breganski je osvojila srebrno kolajno v mno-

goboju, nato pa zasedla še peto mesto v skoku v višino. Tadej Enci je v teku na 400 metrov z ovirami prav tako osvojil končno peto mesto, v teku na 400 metrov pa sedmo. V mladinski konkurenci je Isabela Mord v teku na 100 metrov končala kot peta in s tem potrdila normo za nastop na olimpijskih igrah gluhih na Japonskem prihodnje leto. V teku na 200 metrov je bila deseta.

Evropsko prvenstvo gluhih v tenisu

Marino Kegl je na evropskem prvenstvu osvojil mesto med petim in osmim. Gre za dober rezultat, čeprav je bila morda tiha želja polfinale.

Svetovno prvenstvo gluhih v šahu in svetovno mladinsko prvenstvo gluhih v šahu

Gluhi šahisti so se udeležili obeh tekmovanj in Bruno Glas je na naše veliko veselje na mladinskem prvenstvu osvojil naslov svetovnega prvaka v hitropoteznem šahu in drugo mesto v klasičnem šahu gluhih med mladinci.

Mednarodni dan gluhih Slovenske Konjice

MDGN Slovenske Konjice je organiziralo mednarodni dan gluhih s številnimi spremljajočimi dejavnostmi. Udeleženci iz vse Slovenije so bili veseli ponovnega snidenja, bogatega

kulturnega programa ter popoldanskega druženja.

Modra luč po številnih občinah širom Slovenije

ZDGNS vsako leto ob mednarodnem dnevu gluhih pozove vse občine po Sloveniji, da svoja mesta razsvetlijo z modro lučjo.

Veseli nas, da se vsako leto povečuje število občin, ki prisluhnejo predlogu in svoje mesto tisti dan osvetlijo z modro lučjo.

Modra luč na zgradbi Državnega zbora RS

Državi zbor se je letos prvič odzval na povabilo ZDGNS in na mednarodni dan gluhih razsvetlil stavbo Državnega zbora z modro lučjo, za kar se najlepše zahvaljujemo.

Plakati ob mednarodnem dnevu gluhih na avtobusih javnega prometa

Mesta Ljubljana, Celje in Maribor so ob mednarodnem dnevu gluhih avtobuse javnega prevoza opremila s plakati

o ob mednarodnem dnevu gluhih. Gre za pomembno akcijo ozaveščanja, za kar se zahvaljujemo.

Posvet ZDGNS in MK Dostopnost avdiovizualnih medijskih storitev

Posvet je omogočil srečanje vseh deležnikov na področju avdiovizualnih medijskih storitev. Predstavljene so bile raziskave in poročila o dostopnosti medijev ter iskanje praktičnih

rešitev. Veseli nas podpora ministrstva in ministrice za kulturo, varuha človekovih pravic, zagovornika načela enakosti kot tudi udeležba predstavnikov medijev, AKOS, operaterjev in strokovnjakov z univerz, EFHOH in iz Evropskega centra virov o dostopnosti.

Mednarodni dan tolmačenja Obrazi tolmačenja ZKTS

Združenje konferenčnih tolmačev Slovenije je letos prvič v svojih 50 letih delovanja mednarodni dan tolmačenja obeležilo s predstavitev znakovnega jezika in tolmačenja znakovnega jezika.

Mednarodni dan tolmačenja Slovanski zvočni sprehod

Kulturni center Danilo Kiš je razvil aplikacijo oz. interaktivni literarni projekt, ki promovira južnoslovansko književnost tudi s pomočjo slovenskega znakovnega jezika na javnih površinah središča Ljubljane.

ZDGNS na F3ŽO

ZDGNS je aktivno sodelovala na Festivalu za tretje življenjsko obdobje s predstavitvenim prostorom in predavanji. Velik poudarek smo dali hrupu, izgubi sluha in naglušnosti. Ozaveščanje na največjem dogodku take vrste v Sloveniji je priložnost za ZDGNS kot tudi za številne osebe, ki se soočajo z izgubo sluha, in njihove svojce.

Predlog ZDGNS za oblikovanje posvetovalnega telesa

ZDGNS je na pobudo AKOS kot tudi nekaterih medijev aktivno pristopila

k ustanavljanju posvetovalnega telesa na področju AVMS. Povezati želimo operaterje, predstavnike invalidskih organizacij, ponudnike AVMS, strokovnjake s področja, pristojna ministrstva, univerze in regulatorje.

Protokol Vlade RS za boljšo dostopnost

Opravili smo zelo konstruktiven pogovor s predstavniki Protokola Vlade RS, na katerem smo poudarili pomen dostopnosti državnih proslav v živo in na RTVSLO za osebe z izgubo sluha. Tako s tolmačem kot tudi s sprotnimi podnapisi.

ZDGNS na usposabljanju Centrov za duševno zdravje

ZDGNS je aktivno sodelovala in predstavila problematiko oseb z izgubo sluha na področju duševnega zdravja na usposabljanju

strokovnega kadra Centrov za duševno zdravje.

Anketa ZDGNS glede dostopnosti televizijskih programov

ZDGNS je pripravila in raziskovala stanje na terenu glede dostopnosti televizijskih programov. Rezultate je predstavila na posvetu o dostopnosti v soorganizaciji z Ministrstvom za kulturo.

Sprejet je Pravilnik o dostopnosti avdiovizualnih medijskih storitev

ZDGNS je več let opozarjala odločevalce o potrebi po sprejetju pravilnika, ki bi bolj podrobno opredelil dostopnost AVMS. Veseli nas, da je Ministrstvo za kulturo sprejelo omenjeni pravilnik, ki pa je že deležen dolo-

čenih pripomb glede izvedbe. Želimo si, da bi praksa pokazala, kako je s tem, in da bi ta živ dokument ustrezno dopolnjevali, vse v interesu uporabnikov po neomejeni dostopnosti.

ZDGNS na MIRA in NIJZ

NACIONALNI PROGRAM DUŠEVNEGA ZDRAVJA

ZDGNS je aktivno sodelovala s prispevkom na programu MIRA, kjer smo predstavili premagovanje komunikacijskih ovir pri osebah z izgubo sluha.

ZDGNS na Andragoškem centru Slovenije

ZDGNS je aktivno sodelovala s prispevkom, kjer smo za svetovalce na Ljudskih univerzah ozaveščali o izzivih oseb z izgubo sluha pri dostopnosti do informacij in komunikacij.

Začetek veljavnosti spremembe Zakona o osnovni šoli tudi za znakovni jezik

ZDGNS je aktivno sodelovala pri spremembah zakona, ki zgodovinsko z novim šolskim letom uveljavlja nov člen zakona, ki se glasi: »Za gluhe učence, učence s težko izgubo sluha in učence z gluhoslepoto šola poleg obveznih predmetov in prejšnjega odstavka izvaja pouk znakovnega jezika in jezika gluhoslepih.«

ZDGNS sodeluje pri spremembah Zakona o visokem šolstvu

Tudi na področju visokega šolstva podajamo predloge in pozive za nemošteno dostopnost študijskih programov s tolmačem in sprotnimi podnapisi v živo. Poleg vseh ostalih prilagoditev sta sprotno podnaslavljanje in

zapisnikar življenjsko pomembna za študente z izgubo sluha.

Plan FIHO 2025

ZDGNS in društva aktivno pripravljajo vse potrebno za oddajo plana na FIHO za leto 2025. V ta namen sta bila sklicana seja predsednikov in sekretarjev ter Upravni odbor ZDGNS.

RTV Slovenija sprejela tehnične standarde RTV za podnaslavljanje

Na pobudo ZDGNS smo aktivno sodelovali pri pripravi in urejanju Pravilnika, ki omogoča standarde podnaslavljanja za osebe z izgubo sluha na RTV Slovenija.

Zagovornik načela enakosti izdal priporočilo za sprejem ukrepov za zagotavljanje systemske finančne podpore razvoju SZJ

Na pobudo ZDGNS in na podlagi sodelovanja je zagovornik izdal izredno pomembno priporočilo, ki bo v pomoč pri nadaljnjem zagovarjanju systemskega razvoja SZJ na državni ravni.

Zloženska ZDGNS: Izguba sluha

ZDGNS je izdala posebno zloženko o izgubi sluha in je zelo dobrodošel pripomoček pri ozaveščanju o izgubi sluha.

Zloženska ZDGNS: Priporočila oz. nasveti za zdrava ušesa

ZDGNS je izdala zloženko z nasveti za zdrava ušesa.

Zloženska ZDGNS: Slušni in jezikovni mejniki pri otrocih

Zloženska se usmerja na splošne razvojne mejnike v zvezi s sluhom.

Publikacija ZDGNS: Pravico imam slišati in razumeti. Kako do slušnega aparata?

Publikacija prinaša pojasnila, kateri koraki so ključni za uspešen postopek pridobivanja slušnega aparata.

Drugi kamp gluhih žensk

ZDGNS je organizirala tradicionalni kamp žensk, ki se je že lepo prijel med gluhih ženskami. Zelo nas veselijo, da se na področju duševnega zdravlja med gluhih delijo tudi take oblike.

Strategija športa gluhih do leta 2030

Športna zveza gluhih Slovenije je pripravila izredno pomemben posvet o viziji športa do leta 2030. Opravljena je bila analiza stanja in pripravljene predlogi, da se v skladu s smernicami vrhunškega športa organizira samostojna pravna oseba, športna organizacija gluhih, ki bo skrbela za

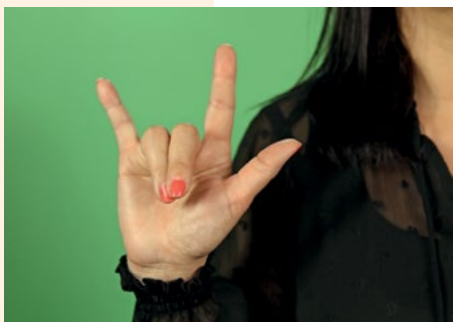

področje športa, razvoj stroke in možnosti vključevanja gluhih strokovnih delavcev.

EFHOH: srečanje članic

EFHOH je organizirala srečanje članic EFHOH, na katerem so si članice in EFHOH med sabo izmenjale informacije in predvsem predstavile raziskave na področju naglušnih.

Strokovni posvet Uvajanje SZJ v vzgojo in izobraževanje

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje je pripravilo strokovni posvet o uvajanju znakovnega jezika v šolski sistem. Ob posvetu

je potekala tudi okrogla miza z vsemi deležniki na področju znakovnega jezika in izobraževanja.

ZDGNS prejela odločbo Državnega izpitnega centra za izvajalca NPK Akustik za slušne pripomočke

Po več letih opozarjanja na sistemsko ureditev izdajanja slušnih aparatov,

ki bi ga morale izvajati strokovno usposobljene osebe, smo naredili prve konkretne korake. Poleg sprejetja nacionalnega poklicnega kataloga je ZDGNS z odločbo RIC prejela odločbo za izvajalca NPK Akustik za slušne aparate.

ZZZS bo v dogovor o preskrbi medicinskih pripomočkov vključil pogoj NPK Akustik

Prvi pozitivni učinki sprejetega NPK Akustik se kažejo na ZZZS, saj bodo v dogovor z dobavitelji slušnih aparatov vključili pogoj, da morajo strokovnjaki za izdajanje slušnih aparatov imeli ustrezen NPK Akustik. S tem zagotavljamo višji strokovni in etični standard pri dobaviteljih slušnih aparatov.

Posvet Državnega sveta RS Mobilnost in spletna dostopnost za invalide in starejše

ZDGNS aktivno opozarja vse odločevalce o pomembnosti popolne dostopnosti do informacij in komunikacij. Temu je bil namenjen tudi posvet Državnega sveta RS, ki je osvetlil celovit pogled na mobilnost in dostopnost starejših in invalidov.

Slovensko združenje za požarno varnost o dostopnosti oseb z izgubo sluha

Aktivno smo sodelovali s prispevkom o posebnostih na področju oseb z izgubo sluha na področju požarne varnosti. Posvet je bil namenjen strokovnjakom na področju varnosti in preventive.

Predavanje na Univerzi Sigmunda Freuda o gluhoti in naglušnosti

Na povabilo Univerze Sigmunda Freuda smo predstavili vsebine s področ-

ja gluhot, naglušnosti, dostopnosti, znakovnega jezika in posledic izgube sluha. Duševno zdravje postaja tudi za osebe z izgubo sluha pomembno področje nadaljnjega sodelovanja.

Delavnica za zaposlene na upravnih enotah

Aktivno smo sodelovali s prispevkom o posebnostih na področju dostopnosti, sporazumevanja in tehničnih prilagoditev oseb z izgubo sluha.

10 let portala Fran.si tudi v znakovnem jeziku

Inštitut SZJ ZDGNS je aktivno sodeloval pri praznovanju 10-letnice portala, za katerega skrbi Inštitut za slovenski jezik

Frana Ramovša ZRC SAZU. Le malokdo ve, da je Slovar slovenskega knjižnega jezika delno opremljen tudi s kretnjami znakovnega jezika.

Predstava Tihe stopinje ZDGNS iz pravljice v pravljico

Skupina Tihe stopinje je pripravila čudovito predstavo v znakovnem jeziku, primerno tudi za najmlajše. Velika udeležba priča o potrebi po gledališkem ustvarjanju gluhih za gluhe.

Socialna zbornica Slovenije verificirala izobraževalni program ZDGNS za področje izobraževanja DSO

ZDGNS je pripravila poseben izobraževalni program za strokovne delavce v domovih za starejše občane za delo z osebami z izgubo sluha. Prejeli smo pozitivno verifikacijo in že začeli prve aktivnosti za usposabljanje in izobraževanje.

Konferenca NLB na temo vključujoče in dostopne družbe

Zakonodaja o dostopnosti prinaša priložnost za celotno družbo, da spodbuja in išče rešitve za izboljšanje kakovosti življenja in dela oseb z izgubo sluha. Veseli nas, da se NLB kot ena izmed najbolj prepoznanih blagovnih znamk v Sloveniji posveča tudi temu področju.

Svetovni dan duševnega zdravja na temo ženske in duševno zdravje

Letošnji dan duševnega zdravja smo posvetili duševnemu zdravju žensk z izgubo sluha. Izvedli smo kamp gluhih žensk in objavili posebne pripevke na temo duševnega zdravja gluhih žensk.

Nova informativna oddaja za gluhe in naglušne na Spletni TV Splet dogodkov tedna

Na željo gluhih in naglušnih smo z oktobrom začeli pripravljati tedensko oddajo Splet dogodkov, ki se predvaja na kanalih Spletne TV. Oddaja se predvaja vsak petek zvečer, teme pa so tako iz življenja družbe kot skupnosti gluhih in naglušnih.

Predstavniki SZGS na kongresih EDSO in ICSD

Predstavniki SZGS so se udeležili obeh kongresov, ki sta drug za drugim potekala v Parizu. Veselita nas dobro delovanje sekretarja SZGS, ki aktivno deluje tudi kot sekretar EDSO, ter zaupanje, ki ga ima v športu gluhih predsednica SZGS Sabina Hmelina, ki je med drugim tudi tehnična delegatka EDSO.

Muzej novejšje zgodovine dostopen osebam z izgubo sluha

Stalna razstava Slovenci v 20. stoletju predstavlja znamenite muzejske predmete ter zgodbe, ki so oblikovale slovensko zgodovino 20. in 21. stoletja. Vodení ogled s tolmačem ponuja vstop v svet novejšje zgodovine tudi za gluhe.

Vrhovno sodišče in Ministrstvo za pravosodje za dostopna sodišča

Potekajo aktivnosti ZDGNS in Ministrstva za pravosodje ter Vrhovnega sodišča, da se nekatera sodišča v RS opremijo s sprotnimi podnapisi in pretvorbo govora, ter da se začne ta storitev s 1.1. 2024. V tem primeru gre za prelomno zgodovinsko zadevo, ki bo v celoti pretresla dostopnost javnih storitev s pretvorbo govora v pisano besedo.

Ministrstvo za kulturo projekt samodejnega podnaslavljanja televizijskih programov uvrstilo v večletni finančni okvir

Prizadevanja ZDGNS na področju samodejnega podnaslavljanja so obrodila odlične rezultate in dosegla nadaljevanje razvoja avtomatskega podnaslavljanja, ki je financirano s strani ministrstva za kulturo. Vse aktivnosti vodijo v smer, da bodo kmalu vse javne ustanove kot tudi mediji z avtomatskim podnaslavljanjem dostopnejši za vse osebe z izgubo sluha.

Kulturni dom Cerknica dostopen tudi osebam z izgubo sluha

Pri predvajanju nekaterih filmov so uredili sprotne podnapise in tolma-

čenje v znakovni jezik. Vse več kulturnih ustanov postaja dostopnih osebam z izgubo sluha.

Slovesnost v počastitev mednarodnega dneva invalidov

Predsednica RS, predsednica Državnega zbora RS in predsednik Vlade RS so organizirali posebno slovesnost v počastitev mednarodnega dneva invalidov. Ponovno so bili omenjeni dosežki, ustavni člen o znakovnem jeziku in dan inkluzije, katerega pobudnica je ZDGNS.

Sprejem ob dnevu človekovih pravic

ZDGNS je sodelovala na sprejemu Varuha človekovih pravic ob dnevih človekovih pravic. Med drugim je bilo poudarjeno tudi dejstvo, da je varuh človekovih pravic podpornik dneva inkluzije. Še zanimivost: tudi tokratno letno poročilo v Državnem zboru je varuh podal ob tolmaču slovenskega znakovnega jezika.

Predstavitve slovenskega znakovnega jezika v vrtcih in osnovnih šolah

Ob dnevu slovenskega znakovnega jezika smo s pomočjo učnih listov izvedli večje število predstavitev SZJ po vrtcih in osnovnih šolah po Sloveniji. Predstavitve so bile interaktivne.

Posvet Zagovornika načela enakosti

ZDGNS je sodelovala pri posvetu Zagovornika načela enakosti, ki je med drugim tudi poudaril potrebo po sistemski skrbi za razvoj znakovnega jezika v RS.

Izobraževanja za strokovne delavce, ki izvajajo meritve hrupa

ZDGNS je vzpostavila mrežo sodelovanja s strokovnimi delavci in organizacijami, ki izvajajo izobraževanja na področju meritev hrupa na delovnem mestu. Ozaveščamo jih o izzivih izgube sluha in o pomenu izvajanja meritev na delovnem mestu z namenom zmanjševanja tveganja prevelikega hrupa na delovnem mestu.

Fakulteta za upravo UL dostopnejša za osebe z izgubo sluha

FU

UNIVERZA V LJUBLJANI
Fakulteta za upravo

Strokovni delavci na fakulteti so se seznanili s prilagoditvami in izzivi študentov z izgubo sluha. Dobro smo bili sprejeti in veseli nas, da so pripravljene ponuditi študentom z izgubo sluha najboljše možne pogoje študija.

Tretji evropski forum gluhih žensk

Valerija Škof in Daša Peperko sta se udeležili tretjega foruma gluhih žensk in prinesli v Slovenijo polno novih idej

in usmeritev za nadaljnje delo na področju dela gluhih žensk.

Javna razprava: Pluralnost perspektiv in rešitev na področju medijske zakonodaje

ZDGNS aktivno sodeluje in sooblikuje medijsko politiko na področju dostopnosti do informacij in komunikacij. Sodelovali smo tudi na okrogli mizi v sklopu javne razprave o novem predlogu zakona o medijih in zakona o RTV.

Sekretariat ŠZGS

Sekretariat je obravnaval poročila z mednarodnih prvenstev in državnih tekmovanj. Okvirno smo postavili tudi usmeritve dela za leto 2025. Kmalu sledi tudi Predsedstvo ŠZGS z vsemi društvi.

Seja Komisije Državnega sveta za socialno varstvo

Aktivno smo sodelovali na seji komisije, ki je med drugim obravnavala tudi zaključke posveta Mobilnost in spletna dostopnost za invalide in starejše.

Seje Odbora gluhih in Odbora naglušnih na ZDGNS

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH
IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

Redno so potekale seje obeh odborov, kjer poteka živahna in vsebinska razprava na področjih dela ZDGNS, s poudarkom na sistemskih rešitvah.

ZDGNS in Svetovalna središča Ljudskih univerz

ZDGNS aktivno sodeluje pri izobraževanju in ozaveščanju strokovnih delavcev na ljudskih univerzah, ki so osredotočene na vseživljenjska izobraževanja, tudi oseb z izgubo sluha.

Seminar ZDGNS: Hrup in vibracije na delovnem mestu

ZDGNS je izvedla ožje usmerjen seminar na temo hrupa in vibracij, predvsem z namenom zmanjševanja tveganj na delovnem mestu.

Izobraževanje ZDGNS: Dostopnost do informacij in komunikacij

ZDGNS je organizirala informativno srečanje za področje dostopnosti, na

katerem je izpostavila vse najnovejše dejavnosti na področju dostopnosti do informacij in komunikacij. Na srečanju so tudi predstavniki društev izpostavili izzive na terenu.

ZDGNS, MDDSZEM in SZJ: Posledice izgube sluha in demenca

ZDGNS aktivno opozarja resorno ministrstvo za delo in Socialno zbornico Slovenije o posledicah izgube sluha, ki se močno navezuje tudi na povečano tveganje za demenco. Opravljeni so bili že prvi pogovori in konkretna izobraževanja ter usposabljanja.

10. obletnica dneva slovenskega znakovnega jezika

ZDGNS je s številnimi dogodki in dejavnostmi celotni mesec november posvetila dnevni slovenskega znakovnega jezika. Vse z namenom, da drža-

vo opozori, da še vedno ni zagotovila sistemskega vira financiranja razvoja slovenskega znakovnega jezika.

Predstavitve slovenskega znakovnega jezika v vrtcih in osnovnih šolah

V okviru dneva slovenskega znakovnega jezika smo s pomočjo učnih listov izvedli večje število predstavitev SZJ po vrtcih in osnovnih šolah po Sloveniji. Predstavitve so bile interaktivne.

Projekt ZDGNS Etimološki slovar

ZDGNS je uspešno izvedla projekt Ministrstva za kulturo in predstavila izsledke starih slovenskih kretenj.

Vse je objavljeno na spletnem slovarju SZJ.

Projekt S pomočjo SZJ se učimo slovenščine

ZDGNS je uspešno izvedla projekt in predstavila izsledke, da so lahko tudi kretnje odlično učno sredstvo za učenje slovenskega jezika.

Mednarodna konferenca inštitutov znakovnega jezika Vse je v naših rokah

Inštitut SZJ ZDGNS je organiziral prvo mednarodno konferenco inštitutov znakovnega jezika. Udeleženci iz več kot 30 držav ter mednarodni

in domači predavatelji so predstavili strokovne izsledke na področju znakovnega jezika. Konferenca je odprla tudi razpravo o ustanovitvi mednarodne organizacije inštitutov znakovnega jezika. Številni so idejo Slovenije podprli in kmalu bodo narejeni prvi konkretni koraki. Podporo krovni mednarodni organizaciji so podali tudi predstavniki svetovne zveze gluhih, evropske zveze gluhih in evropskega foruma tolmačev. Zahvaljujemo se vsem sponzorjem za podporo pri tej konferenci, še najbolj pa največjemu podporniku, in sicer družbi Mastercard.

Kulturni večer Vse je v naših rokah

ZDGNS je organizirala kulturni večer ob 10. obletnici praznovanja dneva slovenskega znakovnega jezika. Bogat kulturni program so obogatili gluhi kulturniki na odru, poleg domačih obiskovalcev pa se je kulturnega večera udeležilo veliko predstavnikov z mednarodne konference. Pisana gluha mednarodna družina je bila velika popestritev dogodka. Po prireditvi je vse obiskovalce v avli gledališča pogostil gluh vinar, ki je z dobro kapljico in drugimi prilogami popestril zaključek večera.

Učni listi o SZJ v vrtcih in šolah

ZDGNS je v vse vrtce in šole poslala učne liste kot didaktični pripomoček za vzgojitelje in učitelje. Prejeli smo veliko pozitivnih povratnih informacij, da se otroci izredno radi spoznavajo z znakovnim jezikom.

Razstava gluhih in naglušnih likovnikov

V Galeriji Alga v Izoli je bila ob dnevu slovenskega znakovnega jezika pripravljena slikarska razstava gluhih in naglušnih likovnikov.

Kobariški muzej dostopen tudi osebam z izgubo sluha

Ob dnevu slovenskega znakovnega jezika je Kobariški muzej organiziral voden ogled razstave, prilagojen gluhih in naglušnim. Brezplačno vode-

nje in brezplačne vstopnice za vse invalide z invalidsko izkaznico.

Narodna galerija Ljubljana in dan slovenskega znakovnega jezika

Na dan znakovnega jezika je Narodna galerija Ljubljana predstavila najnovejšo knjigo Gala v galeriji, ki je bila podprta tudi z znakovnim jezikom.

Iniciativa Prispevajkretnjo.si

V sodelovanju z družbo Mastercard smo razvili posebno spletno stran in medijsko obveščali po različnih medijskih poteh o možnosti podpore razvoju znakovnega jezika. Zahvaljujemo se družbi Mastercard, da kot družbeno odgo-

verno podjetje podpira skrb za razvoj znakovnega jezika in bogatenje besednega zaklada. Hkrati so posvetili poseben poudarek finančnemu opismenjevanju.

Kavarna Lolita in tiskovna konferenca

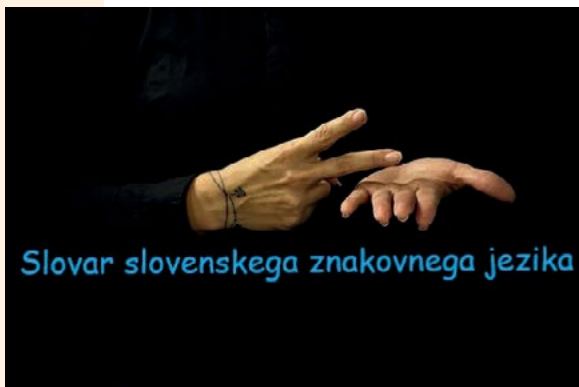
Kavarna Lolita v Ljubljani je v tednu dni okoli dneva znakovnega jezika ponujala brezplačno kavico vsem, ki so v lokalu naročili kavico v znakovnem jeziku. Lepa gesta, kako lahko znakovni jezik zaživi. Kavarna Lolita je tudi gostila tiskovno konferenco ob promociji iniciative prispevajkretnjo.si.

Raziskava Mediane: finančna pismenost gluhih

Mediana je opravila obsežno raziskavo o finančni pismenosti med gluhi-

mi in naglušnimi. Izsledke raziskave je predstavila na tiskovni konferenci od dnevu znakovnega jezika in poudarila, kako pomembno je bogatenje znakovnega jezika za boljšo finančno pismenost.

LPP in dan slovenskega znakovnega jezika

LPP je podprl mednarodno konferenco in dan slovenskega znakovnega jezika in na svojih avtobusih cel teden

objavljal informacije o znakovnem jeziku in mednarodni konferenci.

Voden ogled Ljubljane za mednarodne udeležence

V sklopu konference je naš gluhi vodič Gašper Rems pripravil krajše vodenje po središču Ljubljane v mednarodni kretnji. Udeleženci so bili navdušeni nad Ljubljano in odličnim vodenjem.

Predstavitel znakovnega jezika

Slovenski znakovni jezik je bil predstavljen v oddajah Infodrom, Dobro jutro, Ah ta leta na RTV SLO, na Radiu Slovenija in v informativnih oddajah TV SLO, POP TV in STA.

**ODKRIJTE NOVO APLIKACIJO SPLETNE^{TV},
ki jo lahko s QR-kodo naložite na telefon.**

Če se spletna stran za nalaganje ne odpre, lahko aplikacijo na operacijski sistem Android naložite tako, da v trgovini Google Play v iskalnik vtipkate Spletna TV, poiščete naš logotip in aplikacijo namestite na telefon. Mobilna aplikacija Spletne TV omogoča ogled in poslušanje oddaj in prispevkov ter pregledovanje novic na portalu www.spletnatv.si.

Usposabljanje za aktivno življenje in delo oseb z izgubo sluha

RehaCenter Sluh

Osebnе izkušnje, strokovni odgovori.
POLŽEV VSADEK: VSE KAR STE ŽELELI VEDETI.

Torek, 27. 2. 2024, ob 18h

Iris Kočevar
podjetnica, mama otroka
s polževim vsadkom,

redna prof. dr. Saba
Battelino, specialistka
otorinolaringologije

Milan Brumec,
uni. dipl.
diplomirani inženir
elektrotehnike

Amelija Mozetič Hussu,
prof. def. za osebe z
motnjami
sluha in govora

Darja Pajk
dipl. del. terapevtka

Namen programa je omogočiti osebam z izgubo sluha boljše razumevanje, sprejemanje in obvladovanje svojega stanja ter jim zagotoviti potrebno podporo, znanje in spretnosti za aktivno in samostojno življenje ter uspešno vključevanje v delovno okolje. Program se osredotoča na izobraževanje, svetovanje, informiranje in izboljševanje dostopnosti, saj želi izpolniti potrebe in izzive, s katerimi se srečujejo osebe z izgubo sluha, ter prispevati k njihovem celostnemu blagostanju in enakopravni participaciji v družbi.

RehaCenter Sluh

DEMENCA IN IZGUBA SLUHA
 Razumevanje, prepoznavanje in skrb za ljubljene

**Četrtek, 21.3.2024,
ob 17:00 uri**
 Univ. dipl. soc. del. Maša Bastarda
 Spletni dogodek

Prijave obvezne!

1. Kaj je demenca
2. Demenca in izguba sluha
3. Način življenja, ki zmanjšuje tveganje za demenco
4. Demenca je že tu - kaj sedaj
5. Pomoč svojcem

Naš glavni cilj je bil izvesti številne izobraževalne, svetovalne in ozaveševalne aktivnosti za

MEDNARODNA KONFERENCA

**POTI DO
DUŠEVNEGA ZDRAVJA
OB IZGUBI SLUHA**

Skrb zase, izzivi in rešitve
na področju duševnega zdravja

Datum: 19. april 2024
 Lokacija: Hotel Exe Lev, Ljubljana, Slovenija

osebe z izgubo sluha, njihove bližnje, strokovne delavce javnih institucij, ki se srečujejo z njimi, strokovne delavce društev ter povečati ozaveščenost javnosti o teh temah. Hkrati smo sodelovali tudi mednarodno in si še naprej prizadevali za spremembe na področju zakonodaje.

Aktivnosti vezane na organizacijo in izvedbo izobraževanj, delavnic, okroglih miz in drugih dogodkov:

- ▶ organizacija spletnega izobraževanja na temo polževega vsadka,
- ▶ organizacija predavanja, ki je osvetlilo pomembne tematike in najnovejša spoznanja o demenci in izgubi sluha ter njenem medsebojnem vplivu,
- ▶ izvedba seminarja za zaposlene na področju socialnega varstva, ki se pri svojem delu srečujejo z osebami z izgubo sluha,
- ▶ izvedba delavnice v Centru starejših Trnovo, predavanje o tehničnih pripomočkih in slušnih aparatih,
- ▶ izvedba predavanja o izgubi sluha in polževem vsadku na Fakulteti za upravo,
- ▶ izvedba izobraževanja v okviru programa MIRA (NIJZ), izobraževanje na temo »Premaganje komunikacijskih ovir oseb z izgubo sluha«,

Izvajanje posebnih socialnih programov v letu 2024

Usposabljanje za aktivno življenje in delo gluhih, naglušnih in gluhoslepih oseb

Okvara sluha in komunikacijska oviranost gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom predstavljata oviro v številnih življenjskih položajih, še zlasti v dostopu do informacij, kar močno vpliva na njihov položaj v družbi. Na zvezi pripravljamo izobraževanja, ki so prilagojena potrebam naših članov. Seminarje, konference, delavnice, okrogle mize izvajamo za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom v prilagojenih tehnikah, posredujemo jim ključne informacije, usmeritve, spremljamo zakonodajo, ki vpliva na njihovo življenje in vključevanje v družbeno okolje. V sodelovanju z našimi uporabniki usposabljam tudi strokovno osebje, ki dela z njimi.

V okviru programa smo izvedli:

- ▶ dvodnevni seminar za usposabljanje in izobraževanje strokovnih delavcev društev;
- ▶ izobraževanja in delavnice za strokovne delavce društev;
- ▶ delovna srečanja strokovnih delavcev društev za pripravo razpisne dokumentacije;
- ▶ mesečna srečanja strokovnih delavcev društev;
- ▶ okroglo mizo na temo aktualnega dogajanja povezanega z izgubo sluha;
- ▶ srečanje oseb z izgubo sluha iz celotne Slovenije;
- ▶ brezplačna izobraževanja za strokovne delavce v javnih ustanovah;

- ▶ spremljanje zakonodajnih predpisov, sodelovanje z državnimi organi in drugimi institucijami;
- ▶ tiskovne konference vezane na sluh in izgubo sluha;
- ▶ okroglo mizo na temo dela z osebami z izgubo sluha;
- ▶ Menta – leto duševnega zdravja;
- ▶ izdajo potrdil o usposobljenosti uporabe tehničnega pripomočka;
- ▶ supervizijska srečanja

V okviru programa je organiziran tudi Svetovalni center za gluhe, naglušne, gluhoslepe in osebe s polževim vsadkom, starše in svojce. Delo poteka individualno s pogovori osebno, po telefonu, SMS-sporočanju, videotelefoniji, e-pošti. Vključuje svetovanje, informiranje, diagnosticiranje, korekcijo, učenje, povezovanje s slišečim okoljem, družinsko mediacijo in usmerjanje ter izdajanje potrdil o usposobljenosti za uporabo tehničnih pripomočkov. Sodelujemo tudi z javnimi službami. Vsi izvajalci uporabljajo slovenski znakovni jezik, tako da

pri delu ni potrebna tretja oseba (tolmač). Delo poteka tako, da so želje, interesi in pravice oseb zares upoštevani.

Največkrat izpostavljene teme:

- ▶ svetovanje in pomoč pri soočanju z izgubo sluha in informiranje o drugih težavah povezanih z izgubo sluha;
- ▶ pomoč družini in svojcem osebe z izgubo sluha;
- ▶ informiranje glede pridobivanja, testiranja in uporabe slušnega aparata;
- ▶ informiranje glede pridobitve, testiranja in uporabe tehničnih pripomočkov;
- ▶ svetovanje in usmerjanje družine ob rojstvu otroka z izgubo sluha;
- ▶ informiranje, usmerjanje in pomoč pri reševanju stisk in drugih zapletenih vprašanj;
- ▶ svetovanje glede pridobivanja in uveljavljanja pravic iz naslova zakonodajnega področja;
- ▶ pravna pomoč (zaposlovanje, postopek urejanja statusa telesne okvare/invalidnosti, pridobivanja pravic iz socialnega varstva, delavno pravne in invalidske zakonodaje, izdelava

Tečaji slovenskega znakovnega jezika

Tečaje vodijo certificirani tolmači slovenskega znakovnega jezika z opravljenim usposabljanjem za poučevanje slovenskega znakovnega jezika.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Drenikova 24
1000 Ljubljana

 www.zveza-gns.si
 [zveza_gns](https://www.instagram.com/zveza_gns)
 [Spletna TV](#)

ljavitve slovenskega znakovnega jezika. Rezultat tega so izdani priročniki, učbeniki, slovarji in Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika. Kljub sprejetemu zakonu pa država ne zagotavlja sistemskega vira za razvoj slovenskega znakovnega jezika. Zveza ta program izvaja od samega začetka, saj je to bistvo kulture in identitete gluhih oseb. Slovenski znakovni jezik je treba načrtno raziskovati in standardizirati, saj je to temelj pri prenosu znanja v znakovnem jeziku. Trenutno zadošča predvsem socialnim potrebam, saj je njegova informacijska vrednost nizka. Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika in Konvencija OZN o pravicah invalidov izrecno govorita o priznanju, razvoju in standardizaciji znakovnega jezika, vendar kljub vpisu v ustavo država ne namenja sredstev za razvoj in standardizacijo. Redno tedensko se sestaja skupina gluhih za razvoj slovenskega znakovnega jezika in standardizira kretnje za posamezno besedo. Raziskujejo tudi nova področja kretenj, ki do zdaj niso bila raziskana. S tem razširjamo besedni zaklad gluhih ter krepimo kulturno in zgodovinsko zavedanje jezika. Poleg raziskovanja besedišča je treba raziskovati tudi jezik z vidika različnih jezikoslovnih prvin. V sodelovanju s primernimi strokovnjaki jezikoslovci, pisci slovarjev in sodelavci pri razvoju besedišča za posamezna področja ter s strokovnim kadrom za razvoj

pravnih mnenj na podlagi predložene dokumentacije, svetovanje glede možnosti pritožbe na odločbe o kršitvi pravic ...);

- ▶ sodelovanje s strokovnimi delavci društev in izmenjava informacij vezanih na posameznega uporabnika.

Program je namenjen osebam z izgubo sluha, njihovim družinam, svojcem, strokovnim delavcem in vsem, ki se pri svojem delu in v življenju srečujejo z osebami z izgubo sluha.

Razvoj slovenskega znakovnega jezika in usposabljanje

Zveza društev gluhih in naglušnih od leta 1979 sistematično deluje na področju razvoja in uve-

Tečaje slovenskega znakovnega jezika izvajajo certificirani tolmači z opravljenim usposabljanjem za poučevanje slovenskega znakovnega jezika in gluhi izvajalci.

Posamezna stopnja tečaja poteka 30 ur in je razdeljena na 15 srečanj, po zaključenem tečaju se opravi preizkus usposobljenosti.

Izvajata se dve vrsti tečajev:

- ▶ tečaji SZJ za osebe z izgubo sluha
- ▶ tečaji SZJ za slišče osebe

Če se želite naučiti slovenskega znakovnega jezika, izpolnite prijavnico.

<https://zveza-gns.si/tecaji-slovenskega-znakovnega-jezika>

programske opreme omogočamo delo na jeziku, ki je prvi pogoj za sporazumevanje gluhih in ohranjanje kulturne identitete gluhe skupnosti v družbi.

Uporabniki programa so gluhe in gluhoslepe osebe ter osebe s polževim vsadkom, uporabniki slovenskega znakovnega jezika, tolmači, učitelji in drugi strokovni delavci, ki pri svojem delu uporabljajo znakovni jezik, poleg omenjenih pa tudi strokovne izobraževalne institucije gluhih in naglušnih ter združenje tolmačev.

Delo poteka v okviru skupine za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki jo sestavlja 10 članov, od tega je 8 gluhih oseb in dve slišči osebi (certificirani tolmački slovenskega znakovnega jezika in strokovnjakinji s področja SZJ).

Na podlagi izbranega besedišča se opravi analiza po regijah ter določi najpogostejše uporabljene kretnje, ki se standardizira. Poleg tega se zapisuje tudi zgodovina kretenj in njihov izvor. Končni rezultat je produkcija kretenj na različnih medijih in izdaja priročnikov. Delo se opravlja v lastnem studiu in z lastno tehnološko opremo. Delo pri razvoju slovenskega znakovnega jezika se sproti snema in pregleduje. Dela se skupinsko in individualno.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je nadaljevala izvajanje dopolnjevanja Slovarja slovenskega znakovnega jezika. Slovar znakovnega jezika trenutno vsebuje 28.736 besed in stavkov. V letu 2024 je bilo raziskanih 2.188 novih besed. Pri večini gesel je pri standardni kretnji prikazanih tudi več kretenj, ki se prav tako uporabljajo za to geslo. Osnovno različico spletnega slovarja slovenskega znakovnega jezika, ki je bila razvita leta 2013, smo nadgradili, in sicer s programom za utrjevanje znanja, mobilno aplikacijo, kodami QR za hitrejši dostop do zelenega videoposnetka in s sintezo govora, ki omogoča razpoznavanje pisne besede, iz katere se potem programsko modulirata govor ter prepoznavanje govora, kar omogoča razpoznavanje pogovorne besede. V letu 2024 smo Slo-

var SZJ prenovili; dodane so bile učne enote, ki so sestavljene iz štirih delov, in sicer besedišče, vaje, utrjevanje in preverjanje znanja. S tem so prilagojene podatkovne baze, funkcionalnosti v mobilnih aplikacijah, funkcionalnosti učnih enot na spletnem portalu, boljši sta kompresija video posnetkov in vodni žig.

Besedišče in vaje vključujejo posamezne lekcije, ki so vezane na izdano tiskano gradivo. Za utrjevanje in preverjanje znanja je dodanih pet ali več testov. Vse učne enote temeljijo na interaktivnih elementih poudarjenih z besedilom, slikami in videoposnetki v znakovnem jeziku.

V letu 2024 smo nadaljevali z dopolnjevanjem Etimološkega slovarja in v okviru tega raziskali izvor kretnje za 515 novih besed.

V okviru programa so potekale naslednje dejavnosti:

- ▶ redno sestajanje skupine gluhih za razvoj SZJ in standardizacija kretnje za posamezno besedo;
- ▶ snemanje, moderiranje, montaža kretenj in učnih primerov ter priprava za slovar SZJ;
- ▶ dopolnjevanje slovarja SZJ z razlago pomena besede, uporabo kretnje, uporabo besede v stavku in v povezavi z mednarodno kretnjo, ter oblikovanje učnih primerov;
- ▶ dopolnitev in nadgradnja aplikacije Slovarja SZJ;
- ▶ subvencionirani tečaji SZJ z verificiranimi izvajalci;
- ▶ brezplačni tečaji SZJ za učence, dijake in študente in osebe z izgubo sluha (naglušni, PV);
- ▶ preverjanje znanja po opravljenem tečaju SZJ;
- ▶ delavnice slovenskega znakovnega jezika v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah;
- ▶ razvijanje novih kretenj z namenom razširitve besednega zaklada gluhih ter krepitev kulturnega in zgodovinskega zavedanja jezika;
- ▶ razvoj in priprava testne oblike preverjanja znanja slovenskega znakovnega jezika po sistemu SEJO;

- ▶ zbiranje, razvoj in distribucija jezikovnih virov in tehnologije ter aktualna raba SZJ;
- ▶ izvedba tečajev SZJ po Sloveniji v okviru programov Ljudskih univerz in različnih drugih organizacij, ki izobražujejo odrasle osebe;
- ▶ usposabljanja in zagotavljanje strokovnega izpopolnjevanja za izvajalce tečajev.

ZDGNS je s strani Socialne zbornice Slovenije pridobila verifikacijo tečajev SZJ od začetne do pete stopnje izobraževanja. Na podlagi pridobljene verifikacije je bil izveden začetni tečaj SZJ 1 za strokovne delavce zaposlene v socialnem varstvu.

V okviru projekta S pomočjo slovenskega znakovnega jezika se učimo slovenščine, ki ga je sofinanciralo Ministrstvo za kulturo, so bile razvite metode in didaktična gradiva za izobraževanje. Na podlagi tega je skupina gluhih oseb pripravila 39 video posnetkov v slovenskem znakovnem jeziku, ki vsebujejo razlago posameznih slovničnih pravil. Razlaga slovničnih pravil je izdana v knjižni obliki, kjer posamezno slovnično pravilo poleg zapisa vsebuje tudi kodo QR, s pomočjo katere se predvaja video posnetek v znakovnem jeziku. Vseh 39 posnetkov je dostopnih tudi v Jezikovnem kotičku na Slovarju SZJ.

Namen projekta je spoznavanje in razumevanje besedil in slovenskega jezika z uporabo slovenskega znakovnega jezika. S tem se poveča možnost razumevanja umetnostnega besedila tako v pisani obliki kakor tudi na kulturnih prireditvah in razstavah.

S pomočjo sofinanciranja Ministrstva za kulturo in FIHO so bile izdane knjige s priredbo v slovenski znakovni jezik: Žiga špaget gre na trnek viset, Prepleteni in Skrite živali. Knjige so opremljene tudi s kodami QR, ki vsebujejo video zapis SZJ.

Namen knjige, ki ima svojo upodobitev tudi v slovenskem znakovnem jeziku v obliki video zapisa je, da gluhim omogočimo dostop do in-

formacij, ki so del narodove identitete in so del besednega zaklada, ki je značilen za narod.

Zgodbe, pravljice in različna druga literatura so prava zakladnica narodovega izročila. V njih je mnogo preprostih izročil, ki sestavljajo srž narodovega karakterja. Gluhim otrokom, mladostnikom in odraslim je treba približati knjige na njim prilagojen način ter jih s tem pripraviti na izobraževanje, ki poteka skozi branje, ogled ilustracij in video zapisa v slovenskem znakovnem jeziku.

Treba je poudariti, da je slovenščina za gluhe drugi jezik, saj se po sintaksi in drugih jezikovnih prvinah zelo razlikuje od znakovnega jezika, ki ga gluhi uporabljajo kot svoj prvi jezik. Zato je treba zgodbe predstaviti tudi v obliki video zapisa, saj načina, ki bi z risanimi kretnjami nedvoumno opisal pomen in omogočal tekoče razbiranje, ni.

Založniška dejavnost

S programom aktivno delujemo na področju založništva in izdajamo vsebinsko pomembne publikacije, ki se dotikajo življenja in dela gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom. Ker so javni mediji nedostopni gluhim, naglušnim, gluhoslepim in osebam s polževim vsadkom, so podane informacije s specifičnega področja (izobraževanje, zaposlovanje, zakonodaja, vsebinska področja) pomembne pri ozaveščanju in krepitvi identitete. S tem programom ohranjamo identiteto in kulturo gluhe skupnosti in nadomeščamo podobne javne programe. Informiranje z razvojem, raziskavami in znanstvenimi ugotovitvami na področju gluhot (gluhi, naglušni, gluhoslepi in osebe s polževim vsadkom), dejavnostmi, povezanimi z njimi (razvoj slovenskega znakovnega jezika, polžev vsadek, gluhoslepota, tehnični pri-

Knjige, didaktična gradiva, priročnike, slikanice v SZJ, učna gradiva in različne brošure lahko naročite na spodnji povezavi.

<https://zveza-gns.si/zaloznistvo>

pomočki, tehnologija) in s spremembami v zakonodaji, je življenjskega pomena za naše uporabnike.

V letu 2024 smo izdali:

- ▶ priročnik S pomočjo slovenskega znakovnega jezika se učimo slovenščine;
- ▶ brošuri Pravico imam slišati in razumeti, Kako do slušnega aparata?;
- ▶ učne liste za naglušne – napotki za vzgojitelje in učitelje;
- ▶ letak Pogovorna skupina za osebe s tinitusom;
- ▶ letak Pogovorna skupina za osebe s polževim vsadkom;
- ▶ zloženko WHO – Izguba sluha (prevod);
- ▶ zloženko WHO – Nasveti za zdrava ušesa – priporočila (prevod);
- ▶ zloženko WHO – Slušni in jezikovni mejniki pri otrocih (prevod);
- ▶ zbornik Dostopnost.

Zaradi pomanjkanja sredstev drugih načrtovanih aktivnosti oz. izdaj nismo mogli izpeljati.

Upravičenci tega programa so osebe z okvaro sluha: gluhi, naglušni, gluhoslepi in osebe s polževim vsadkom, ki živijo na celotnem ozemlju Republike Slovenije. Ne glede na včlanjenost v društva prejemniki publikacije prejmejo to v društvih ali na Zvezi. Gradivo pošljemo tudi vsem javnim in strokovnim institucijam, ki delujejo na področju gluhot.

Organiziranje in izvedba programov za ohranjanje zdravja in rehabilitacije v lastnih objektih

Za svoje uporabnike v okviru programa izvajamo tri sklope:

1. **Program za ohranjanje zdravja naših članov** oz. uporabnikov se izvaja že vrsto let. Izvaja se v lastnih primerno opremljenih večnamenskih objektih – apartmajskih hišah: v Kranjski Gori, Piranu, Fiesi, Moravskih Toplicah. Program omogoča medsebojno druženje s sebi enakimi, kar je še posebej pomembno zaradi komunikacijske

V okviru programa Ohranjanje zdravja in rehabilitacija bodo v letu 2025 objavljeni trije razpisi:

- ▶ poletno sezono;
- ▶ božične in novoletne praznike in zimske počitnice
- ▶ Aktivna Kranjska Gora.

Razpisi bodo objavljeni v skladu s terminskim načrtom v glasilu IST, na spletni strani in v matičnih društvih. V času razpisa se upoštevajo pravočasno prejete prijave na predpisanih obrazcih, ki so delo razpisne dokumentacije.

Izven razpisnih terminov rezervacije programa Ohranjanje zdravja in rehabilitacija potekajo prek spletne strani na povezavi:

<https://zveza-gns.si/ohranjanje-zdravja-in-rehabilitacija> ali prek matičnih društev.

oviranosti. V apartmajskih hišah se izvajajo tudi različne druge dejavnosti, tj. različni posveti, seminarji, usposabljanja, delavnice, likovne kolonije, priprave gluhih športnikov pred odhodi na različna tekmovanja itd. v smislu kompenzacije posledic invalidnosti. Zveza razpolaga s svojimi objekti na naslednjih lokacijah: Kranjska Gora – apartmaji (skupaj 26 ležišč), Piran – apartmaji (14 ležišč), delež v Fiesi (3 sobe - 6 ležišč, v solastništvu z dvema drugima invalidskima organizacijama) ter Moravske Toplice – štirje apartmaji (15 ležišč). Skupno je na voljo 61 ležišč.

V letu 2024 smo v okviru programa Ohranjanje zdravja in rehabilitacija zabeležili večji odstotek nočitev kot v preteklem letu, kljub temu da smo zaradi povečanja stroškov prenehali uporabljati prikolice v AC Fiesa. V okviru tega dela programa smo izvedli 6.924 nočitev. Program se za osebe z izgubo sluha izvaja po subvencionirani ceni.

2. **Program za ohranjanje zdravja in rehabilitacija – Aktivna Kranjska Gora** – v okviru programa omogočamo brezplačno rehabilitacijo ranljivejšim skupinam oseb z izgubo sluha in njihovim družinam v 5-dnevni terminih. Upravičenost koriščenja programa se ugotavlja na podlagi kriterijev, ki so

Razpis za letovanje v počitniških kapacitetah ZDGNS – poletje

določeni v pravilniku. Program omogoča druženje s sebi enakimi, kar je pomembno zaradi komunikacijske oviranosti in pomeni edino možnost za bivanje ranljivejših skupin uporabnikov ter njihovih družin. V okviru programa poteka tudi brezplačna animacija za uporabnike, ki jo vodi oseba z izgubo sluha.

V okviru programa imajo vključeni uporabniki na voljo brezplačno bivanje in prehrano. V letu 2024 smo v program vključili 131 uporabnikov.

Vsako leto objavimo javni razpis v svojem glasilu in na spletnih straneh Zveze ter ga posredujemo tudi vsem društvom gluhih in naglušnih. Na podlagi razpisa in ob upoštevanju kriterijev Pravilnika o ohranjanju zdravja, rehabilitaciji in nastanitveni dejavnosti je bila izdelan prednostna lista vključenosti uporabnikov v program.

Kriteriji za koriščenje so odvisni od namena. Za izvajanje različnih programov merila

določa že sam program, npr. filmska delavnica, gledališka delavnica, likovna delavnica, šport – v času pred odhodi na različna tekmovanja potekajo v naših objektih priprave športnikov.

Za nastanitvene enote so skrbeli trije oskrbniki, ki so delo opravljali na podlagi pogodbe o sodelovanju.

3. **Psihosocialna rehabilitacija oseb z izgubo**

sluha – pomoč pri vključevanju v reševanje psihosocialne problematike, ki je posledica invalidnosti – izgube sluha in zajema posameznika in njegovo družino ter vključevanje v življenje, delo in širše okolje.

V okviru programa smo izvedli srečanje skupine za samopomoč »Gluhe ženske«, tečaje slovenskega znakovnega jezika za ostarele osebe z izgubo sluha, govorno rehabilitacijo, izboljšanje komunikacijskih veščin, prepoznavanje govora, učenje uporabe tehničnih pripomočkov in njihovega delovanja, sodelovanje s specialisti ORL.

Medgeneracijsko središče oseb z izgubo sluha – Hiša znakovnega jezika

Z vpisom SZJ in jezika gluhoslepih v Ustavo RS je bil dan temelj za urejanje boljšega življenja in dela oseb z izgubo sluha. Hiša znakovnega jezika z različnimi dogodki in dejavnostmi bistveno pripomore k negovanju in ohranjanju kulture gluhih ter njeni promociji in popularizaciji v širši javnosti.

rajo enakopravno vključevanje gluhih v družbo. S Hišo znakovnega jezika spodbujamo večjo ozaveščenost javnosti o jeziku in kulturi gluhih ter tako zmanjšujemo razkorak med svetom gluhih in svetom sliščih.

V okviru programa se izvajajo naslednje dejavnosti:

- ▶ izvedba kulturnih in drugih dejavnosti, prireditve in dogodkov (razstava
- ▶ umetniških del, predstavitev knjig ...);
- ▶ vodeni ogledi po muzeju, s tolmačem in aplikacijo, ki zagotavlja interaktivnost, kviz, učenje kretenj – za različne skupine (šolarje, dijake, študente, zainteresirano javnost ipd.) z namenom spoznavanja bogate kulturne dediščine;
- ▶ zgodovina SZJ, zgodovina kulture in organiziranega delovanja gluhih in oseb z izgubo sluha;
- ▶ vključenost oseb z izgubo sluha v kulturno produkcijo na področju SZJ,
- ▶ promocija SZJ;
- ▶ opolnomočenje in razvoj specifičnih spretnosti in znanj na področju jezika in zgodovine;
- ▶ predstave in ustvarjalne delavnice za gluhe, naglušne in slišče otroke, pravljичne urice v SZJ, s simultanim prevodom v govorni jezik ali obratno, priprava različnih gradiv za otroke in mladostnike (delovnih listov, kvizov, izročkov ipd.), povezanih z različno tematiko (drugačnost, predsodki in stereotipi, diskriminacija ...);
- ▶ promocija načinov sporazumevanja in jezik GS.

V letu 2024 so bili posebni socialni programi izvedeni iz sredstev FIHO, dveh razpisov Ministrstva za kulturo in prispevkov uporabnikov.

Hkrati spodbuja medkulturno komunikacijo, razumevanje medkulturnih razlik in strpnost do drugačnosti ter se zavzema za odpravo predsodkov in različnih vrst diskriminacije, ki ovi-

Kamp gluhih žensk bo potekal v mesecu oktobru, razpis in prijavitni obrazci bodo objavljeni na spletni strani, FB strani in v društvih.

Predstavitev projektov z delavnico

ob deseti obletnici Dneva slovenskega znakovnega jezika

Projekt 1

Etimološki slovar slovenskega znakovnega jezika
Predstavili bomo izsledke starih slovenskih kretenj

Projekt 2

S pomočjo SZJ se učimo slovenščine
Tudi kretnje so lahko odlično učno sredstvo za učenje slovenskega jezika

Kdaj:

14. november 2024 ob 10. uri

Kje:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Drenikova 24, 1000 Ljubljana

Glasilo Iz sveta tišine za vse z okvaro sluha

Tudi v letu 2024 smo v okviru programa Glasilo Iz sveta tišine pripravljali informacije za gluhe, gluhoslepe, naglušne in osebe s polževim vsadkom ter njihove svojce, starše gluhih in naglušnih otrok, tolmače slovenskega znakovnega jezika, strokovnjake s tega področja in druge.

Posledice izgube sluha se najbolj kažejo na področju sporazumevanja in dostopnosti do komunikacij in informacij. Ker so mediji v Sloveniji v večini premerov neprilagojeni potrebam naših uporabnikov, jim z omenjenim programom poskušamo približati različne vsebine na preprost in prilagodljiv način tudi s kodami QR, kjer so vsebine prevedene v slovenski znakovni jezik. Video posnetek v SZJ se predvaja prek aplikacije Slovar SZJ, ki deluje na vseh operacijskih sistemih.

S tem uresničujemo pravice po osveščenosti in obveščenosti o vseh vprašanjih družbenega življenja, ki zaradi komunikacijskih ovir niso dostopna. Cilj programa je, da gluhe, naglušne in gluhoslepe informiramo, predstavljamo

organizacijo ZDGNS v slovenski javnosti, jo ozaveščamo o potrebah gluhe in naglušne skupnosti ter izmenjujemo znanja in praktične izkušnje s sorodnimi organizacijami po svetu.

Na podlagi naštetega program nudi uveljavljanje skupnih interesov, spodbuja identifikacijo sebi enakimi, ponuja večji vpogled v lasten položaj, spodbuja pozitivno naravnost do samih sebe in družbe ter omogoča aktivno sodelovanje pri sooblikovanju in sprejemanju odločitev.

Glasilo je namenjeno predvsem starejši populaciji, ki ni vešča uporabe elektronskih medijev, televizijske in radijske informacije pa so zaradi prisotnosti izgube sluha, zanje nedostopne. Zato je glasilo zanje izjemnega pomena in včasih edini razumljivi vir informacij. Glasilo Iz sveta tišine je tudi eden redkih tiskanih medijev, ki mesečno sledi in poroča o dogodkih, športnih in kulturnih zanimivostih gluhih, naglušnih in gluhoslepih doma in po svetu.

Glasilo je mesečnik, v letu 2024 je bilo izdanih deset števil, od tega je sta bili dve številki dvojni. Glasilo je brezplačno in ga prejmemo vsi uporabniki vključeni v društva, prav tako je dostopno tudi v knjižnicah in bibliobusih, v elektronski obliki je dostopno na spletni strani ZDGNS. V namen informiranja o potrebah oseb z izgubo sluha se glasilo pošilja še na ministrstva in sorodne organizacije v Sloveniji in tujini.

V glasilu med drugim objavljamo prispevke, ki so povezani z izgubo sluha, tako na mednarodnem področju kakor tudi v domačem okolju. Objavljene teme predstavljajo strokovno področje, kulturo, šport, večji del glasila pa je namenjen predstavitvam različnih aktivnosti v lokalnih društvih gluhih in naglušnih.

V letu 2024 smo pisali o izboru kretnje leta, to je bila solidarnost, o znanju in izobraževanju, ki odpira možnosti v življenju, o svobodi, enakosti in pravicah za vse, o uporabi slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v

osnovnih šolah, o poklicnih boleznih, področju dostopnosti, nasilju med invalidi, izvedenih seminarjih, delavnicah, okroglih mizah in intervjujih, mednarodnem dnevu polževega vsadka, mednarodni konferenci: Poti do duševnega zdravja ob izgubi sluha, uporabi znakovnega jezika na televizijah po Evropi, življenju z gluhoslepoto, gluho in slepoto, zagotavljanju dostopnosti, dnevu inkluzije, mednarodni konferenci: Inštituti znakovnega jezika. S področja kulture smo poročali o kinu, prilagojenem za osebe z izgubo sluha, gledališki delavnici, 25-letnici gledališke skupine Tihe stopinje, izvedeni likovni delavnici in ostalih dogodkih. Na športnem področju so najbolj izstopali zapisi o uspehih naših športnikov v tenisu, košarki in svetovnem prvenstvu v atletiki. Veliko prostora v glasilu je bilo namenjenega praznovanju mednarodnega dneva gluhih in dejavnostim, ki so povezane z različnimi pobudami, poslanimi na ministrstva, zagovorniku načela enakosti in drugim javnim institucijam. Kot prilogo smo objavili razpise za koriščenje programa ohranjanja zdravja in rehabilitacije.

Spletna TV

SPLET DOGODKOV TEDNA

PETEK ob 18. uri

Leto 2024 v znamenju nove oddaje Splet dogodkov tedna

Leto 2024 je bilo za Spletno TV prelomno, saj smo začeli s predvajanjem nove tedenske oddaje z imenom Splet dogodkov tedna, ki je dostopna vsem ljudem z oviranostmi, predvsem seveda gluhih in naglušnim gledalcem. Oddaja, ki je na sporedu vsak petek ob 18. uri, je pravzaprav pregled najpomembnejših dogodkov, ki so zaznamovali minuli teden, v slovenskem znakovnem jeziku.

Oddaja Splet dogodkov tedna je v slovenskem znakovnem jeziku in podnaslovljena ter tudi zvočno opremljena. Vodijo jo gluhi in naglušni ljudje, torej oddajo ustvarjajo osebe z okvaro ali izgubo sluha. Z njo želimo zagotoviti popolno dostopnost. Zato usposabljammo osebe z okvaro sluha za delo v medijski produkciji in spodbujamo rabo ter prepoznavnost slovenskega znakovnega jezika. Naša prednostna naloga je zagotoviti raznolike medijske vsebine, ki bodo dostopne in prilagojene, vključno s podnapisi, zvokom in znakovnim jezikom. Sodelovanje gluhih, naglušnih in gluhoslepih

v vseh fazah medijske produkcije, od snemanja do montaže, nam omogoča ustvarjanje vsebin, ki so ne le dostopne ampak tudi relevantne in doživete. Naše prizadevanje gre v smeri izboljšanja obveščenosti senzornih invalidov z avtorskimi prispevki, ki zajemajo življenje in delo oseb z okvaro sluha, poročili o spremembah zakonodaje ter posebej o kulturi gluhih, na katero je gluha skupnost izredno ponosna. Oddajo si lahko ogledate vsak petek ob 18. uri (izjema so prazniki in počitnice), ko boste izvedeli, katere teme so najbolj zaznamovale minuli teden.

Naša gluha novinarka in voditeljica Valerija Škof je imela izobraževanja novih gluhih in naglušnih voditeljic in novinark. Šlo je za predajanje znanja za medijsko dejavnost, torej kako nastopati pred kamero, kako voditi oddajo v slovenskem znakovnem jeziku, saj pri vodenju oddaj ni pomembno le znanje slovenskega znakovnega jezika, ampak med drugim tudi mimika.

Polnoletnost Spletne TV

Spletna TV je televizija, ki ima za seboj 18 let poslanstva za dostopnost in vključenost, saj ne prekinjeno deluje od januarja 2007. Je edinstven medijski projekt, namenjen informiranju, ozaveščanju in opolnomočenju oseb z okvaro sluha. Naša vizija zagotavlja popolno dostopnost do objektivnih in uporabnih vsebin, kar uresničujemo s prilagoditvami, kot so tolmačenje v slovenski znakovni jezik, podnapisi in zvočne prilagoditve. Zavezani smo k enakopravnemu vključevanju oseb z izgubo sluha v medijsko produkcijo, zato omogočamo njihovo usposabljanje in zaposlitev v ustvarjalnem okolju, kjer spodbujamo rabo znakovnega jezika, opismenjevanje in inkluzijo.

S Spletno TV uresničujemo temeljno pravico do informiranosti, zapisano v Ustavi RS, in prispevamo k zapolnitvi informacijske vrzeli, ki pesti gluhe in naglušne v slovenskem medijskem

prostoru. Smo edini medij v Sloveniji, kjer aktivno sodelujejo osebe z okvaro/izgubo sluha – ne samo kot uporabniki ampak tudi kot sooblikovalci vsebin. Naše delovno okolje je izjemno dinamično in vključujoče, kar omogoča razvoj novih pristopov k ustvarjanju medijskih vsebin. Poudarek dajemo deljenju praktičnih izkušenj in znanj, ki spodbujajo osebe z invalidnostjo k prilagajanju v vsakdanjem življenju. Aktivno vključujemo sodelavce z izgubo sluha v vseh fazah produkcije – od scenarijev do snemanja in montaže video posnetkov. Naš cilj je tudi opolnomočenje posameznikov za lažjo integracijo v delovno okolje in življenje.

Naša prisotnost presega zgolj televizijsko oddajanje. Vsebine so na voljo 24 ur na dan, 365 dni v letu in dostopne na številnih komunikacijskih kanalih, vključno z našo spletno stranjo, YouTubeom, Facebookom, Instagramom in lokalnimi televizijami.

18 let zavezanosti dostopnosti in vsakodnevna produkcija, ki presega poročanje, saj naše vsebine pokrivajo širok spekter tematik – od informativnih oddaj, izobraževalnih vsebin, kulturnih prispevkov do prilagojenih vsebin za mlade in otroke. Vse to je spodbuja k enakosti, raznolikosti in boljšemu razumevanju invalidnosti v družbi. Spletna TV ni le medij, temveč platforma za družbeno spremembo.

Praznujmo brez hrupa

Nadaljevali smo z izobraževalnimi, dokumentarnimi in informativnimi vsebinami ter s kampanjami, ki podpirajo skupnost gluhih in naglušnih in kulturo gluhih, na katero je gluha skupnost še posebej ponosna. Prav tako smo veliko pozornosti namenili tudi produkciji kampanj in družbeno-odgovornih spotov. Zad-

nji, ki smo ga naredili decembra lani, je bil ozaveščevalni oglas Praznujmo brez hrupa, ki nagovarja k praznovanju brez uporabe pirotehničnih sredstev. Dobro sprejet je bil tudi video oglas za ozaveščanje o tinitusu, ki smo ga posneli z bobnarjem skupine Laibach, ki sam trpi za tinitusom.

Torej, za leto 2024 lahko rečemo, da je bilo dinamično in zelo vključujoče leto, naše vsebine so se dotikale vseh področij življenja ljudi z oviranostmi, kjer so izstopale teme kot so informiranje, ozaveščanje, vključenost, usposabljanje za življenje in delo, blaženje socialnih in psihičnih posledic ljudi z oviranostmi, preventiva in kurativa, preprečevanje ovir v fizičnem, socialnem in medijskem prostoru, spodbujanje zdravja in dobrega počutja in še bi lahko našte-

Uvajanje nove oddaje Splet dogodkov tedna je zahtevalo veliko predpriprav, kljub temu so ustvarjalci oddaje uživali pri svojem delu. Na fotografiji so Tina Strel (levo), Valerija Škof (na sredini) in Špela Rotar (desno).

Oddaja Splet dogodkov tedna nastaja pod budnim očesom snemalca in montažerja Spletne TV Saša Letonje, ki je z dolgoletnimi izkušnjami v medijskem prostoru velika podpora svojim sodelavcem.

vali. Seveda pa velika pozornost pripada tudi družinam, mladostnikom in otrokom z oviranostmi.

Za vsakogar nekaj

Naša vsebina je namenjena zagotavljanju ključnih informacij o zakonodaji, tehnologijah, dogodkih, kulturi in športu, s poudarkom na potrebah invalidov. Spletna TV je s svojo vsebino ključno orodje za osvetljevanje tem, ki so pomembne za gluho in naglušno skupnost ter druge ljudi z oviranostmi, povezano tudi z izboljšanjem duševnega zdravja. Vsebine se osredotočajo na vsakodnevne težave in rešitve, s katerimi se soočajo invalidi.

Naše gledalce so najbolj zanimale informacije o dostopnosti TV programov, predvsem sprotno

podnaslavljanje. Veliko zanimanja je bilo tudi za svetovno prvenstvo gluhih v atletiki na Tajvanu, ki je potekalo lani poleti. Tam so namreč naši atleti nizali osebne rekorde, Iris Breganski pa je osvojila tudi 2. mesto v mnogoboju. Ekipa Spletne TV je večkrat dnevno poročala o dogajanju na tem svetovnem prvenstvu gluhih v atletiki, prav tako smo konec junija spremljali gluhe košarkarje na evropskem prvenstvu v španski Malagi.

Naredili smo kampanje (predvsem ob mednarodnih dnevih, kot je svetovni dan sluha, mednarodni dan hrupa, mednarodnih dan gluhih ...) za ozaveščanje o pomenu zaščite sluha, zlasti na delovnih mestih, kako se zaščiti pred hrupnim okoljem, tokrat je bil naš zaščitni znak bobnar skupine Laibach, ki že leta živi s tinitu-

som. Z njim smo želeli ozaveščati ljudi, da naj se zaščitijo pred glasno glasbo in hrupom. Javno opozarjamo na nepovratnost okvar sluha ter pomen preventivnih ukrepov, s čimer želimo zmanjšati število novih primerov težav s sluhom. Podpiramo in promoviramo skupine za samopomoč, kjer lahko ljudje izmenjujejo izkušnje in se povezujejo z drugimi v podobni situaciji. V naših prispevkih redno poročamo o njihovih zgodbah in izkušnjah, kar pomaga širiti zavedanje o tej težavi. Spletna TV pogosto osvetljuje izzive, s katerimi se soočajo družine z invalidnimi otroki, ter prinaša navdihujoče zgodbe o premagovanju teh izzivov. Pripravljamo prilagojene vsebine za otroke in mladostnike, ki se zavedajo in spodbujajo razumevanje invalidnosti med najmlajšimi. Redno spremljamo zakonodajne spremembe in poročamo o njih, hkrati pa spodbujamo odpravljanje fizičnih in komunikacijskih ovir. Fizična dostopnost javnih ustanov in dostopnost avdiovizualnih vsebin je še kako pomembna za vse ljudi z oviranostmi, še posebej pa je dostopnost AV-

MS za gluhe in naglušne izrednega pomena, saj je denimo TV brez podnapisov in/ali tolmača za njih le mrtva slika na ekranu. Izvajamo prilagoditve spletišč in platforme, da bi bili naši mediji dostopni vsem, ne glede na njihove zmožnosti. Pripravljamo prispevke, ki poudarjajo pomen gibanja, zdrave prehrane in medosebnih odnosov za ohranjanje fizičnega in duševnega zdravja. Tako pri drugih uporabnikih gradimo zavest o celostnem pristopu k dobremu počutju invalidov.

Dostopnost ni privilegij, ampak pravica

S Spletno TV informiramo, izobražujemo, ozaveščamo in aktivno spreminjamo družbene odnose. Naše vsebine gradijo mostove med različnimi skupnostmi in obravnavajo gluhe in naglušne kot enakopravne člane družbe. Ustvarjamo vključujoč medijski prostor, kjer imajo dostop do informacij vsi. S tem korak za korakom gradimo prihodnost, v kateri dostopnost ni privilegij, ampak pravica.

Izseki fotografij iz ozaveščevalnega oglasa Praznujmo brez hrupa, s katerim nagovarjamo, da praznujmo brez uporabe pirotehničnih sredstev.

Oddaja Prisluhnimo tišini

Prisluhnimo
TISINI

Z oddajo Prisluhnimo tišini gradimo mostove

Le kdo ne pozna oddaje Prisluhnimo tišini, ki jo lahko spremljate na prvem programu televizije Slovenija? Je namreč druga najstarejša oddaja z neprekinjenim predvajanjem na televiziji Slovenija in dostopna gluhi ter naglušni skupnosti. Lani je bila na sporedu ob sobotah ob 15.40, v letu 2025 pa ima nov termin, in sicer jo lahko gledate vsako sredo ob 15.35 h.

Oddaja Prisluhnimo tišini že 44 let bogati programsko ponudbo Televizije Slovenija z edinstveno vsebino, ki vključuje in ozavešča o izzi-

vih ter priložnostih oseb z okvaro sluha. Je tudi druga oddaja z najdaljšo tradicijo na RTV. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije že desetletja sodeluje z uredniki, novinarji, tolmači, napovedovalci, prevajalci ter občasno snemalci, scenaristi in režiserji, ter ustvarja oddajo, ki ostaja edina v slovenskem prostoru, dostopna gluhim in naglušnim osebam.

Najbolj gledana oddaja Prisluhnimo tišini je bila objavljena v začetku novembra, in sicer pod naslovom Kako skrbeti zase? Namenjena je bila vsem, ki potrebujejo podporo na področju duševnega zdravja.

Prisluhnimo tišini je 10-minutna oddaja, ki vsak teden pripoveduje zgodbe gluhih, naglušnih in gluhoslepih ljudi ter drugih ranljivih skupin, ki se soočajo s podobnimi izzivi. Njena prepoznavna značilnost je prilagoditev vsebin – znakovni jezik, podnapisi in sočasno branje besedil – kar zagotavlja dostopnost za gledalce z različnimi oviranostmi.

Po novem Prisluhnimo tišini ob sredah ob 15.35

Oddajo skupaj ustvarjata RTV Slovenija in Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije. Lani je bila na sporedu ob sobotah ob 15.40, po novem pa si jo lahko ogledate ob sredah ob 15.35. Ponovitev oddaje je ob torkih dopoldan. Vsa predvajanja pokrivajo celotno območje Slovenije. Spada v izobraževalni program in je prek spletne objave neomejeno dostopna tudi prek spletnega arhiva RTV Slovenija Rtv4D. V 10-minutnih oddajah so v ospredju predvsem zgodbe, izkušnje in izzivi, ki jih prinaša življenje z invalidnostjo.

Lani so oddaje pokrivalo širok spekter tem: dostopnost vseh vrst, predvsem dostopnost avdiovizualnih vsebin in sprotno podnaslavljanje, kulturo, izobraževanje, ozaveščanje, preventivo, informiranje o zakonodaji in spremembah zakonov. Posebno pozornost smo namenili:

Veliko zanimanja je bilo tudi za oddajo Prisluhnimo tišini z naslovom TV brez podnapisov je za mnoge le slika, kar priča o tem, kako pomembna je dostopnost avdiovizualnih vsebin za ljudi z okvaro ali izgubo sluha.

- ▶ Izobraževanju gluhe in naglušne skupnosti in razvoju slovenskega znakovnega jezika in spremembam zakonodaje, ki zadevajo ranljive skupine.
- ▶ Naglušnim osebam, ki jih je zaradi staranja prebivalstva vse več – v Sloveniji naj bi bilo že več kot 200.000 naglušnih oseb, ki težko spremljajo televizijske programe brez podnapisov.
- ▶ Ozaveščanju in preventivi: letos je bil poudarek tudi na obisku glasbenih in drugih prireditelj, saj so simptomi tinitusa in naglušnosti v porastu med mladimi obiskovalci koncertov in glasbeniki. Naglušnost je poklicna bolezen z najvišjim deležem, zato je bil del vsebin namenjen preventivnim ukrepom na delovnih mestih.

Družbeni pomen oddaje

Z oddajo Prisluhnimo tišini obveščamo, izobražujemo in ozaveščamo javnost ter gradimo prostor za razumevanje in podporo ranljivim skupinam. Z dosledno prilagoditvijo vsebin v znakovni jezik in podnapise omogočamo dostopnost, ki je ključna za enakopravno vključevanje vseh gledalcev. Naša vsebina ni le informativna, temveč tudi preventivna in spodbuja javno razpravo o pomembnih temah, kot so dostopnost, pravice invalidov, skrb za zdravje in izboljšanje kakovosti življenja. Prisluhnimo tišini

Veliko ljudi si je ogledalo tudi oddajo o delovnih psih, ki s svojo predanostjo in pomočjo lajšajo življenje oseb s posebnimi potrebami.

je več kot oddaja – je glas skupnosti, ki si prizadeva za vidnost, dostopnost in razumevanje.

V letu 2024 smo z oddajo Prisluhnimu tišini vsebinsko sledili aktualnim dogodkom, ki so zaznamovali slovensko družbo, ter obenem naslavljali specifične potrebe in izzive invalidskih skupin. Poseben poudarek smo namenili temam, ki so bile ključne za gluhe in naglušne, ter jih predstavili na dostopen, razumljiv in celovit način.

Poročanje o aktualnih dogodkih

V oddajah smo osvetlili novele zakonov in zakone, ki se najbolj tičejo ranljivih skupin. Tako smo predstavili novelo zakona o osebni asistenci, dolgotrajni oskrbi, dostopnosti ... V oddaji smo soočali različna mnenja in povabili strokovnjake, da nam razložijo pomembne korake za izboljšanje življenja ranljivih skupin. Prek različnih zgodb invalidov smo predstavili njihove težave in na kaj bi morala biti država pozorna pri sprejemanju zakonov, aktov in pravilnikov.

Ozaveščanje o zdravju in dobrobiti

Naglušnosti je zaradi staranja prebivalstva vedno več, zato smo posebno pozornost namenili tudi tej skupini ljudi z oviranostmi. Poudarili smo tudi vse večji problem tinitusa, ki ga pogosto ne prepoznajo niti posamezniki niti zdravstvena stroka, ter z informiranjem prispevali k večji ozaveščenosti javnosti. Veliko smo govorili tudi duševnemu zdravju, ki gre z roko v roki s telesnim zdravjem. Naše oddaje so vključevale osebne zgodbe in praktične nasvete za soočanje z izzivi na tem področju.

Vzgoja, izobraževanje in dostopnost

Velik poudarek smo namenili izobraževanju otrok s posebnimi potrebami. Z raziskovanjem sistemskih rešitev in prikazovanjem osebnih zgodb smo osvetlili izzive v vzgojno-izobraže-

valnem procesu ter ponudili vpogled v prakse, ki so lahko zgled za izboljšanje obstoječih pristopov. Na področju dostopnosti smo izpostavili opozorila varuha človekovih pravic glede nedostopnosti javnih ustanov, ki ostajajo posebej problematične za gluhe in naglušne.

Praznovanje kulture in umetnosti gluhih

Kultura gluhih in naglušnih je pomemben del njihove identitete. V oddajah smo prikazali, kako lahko umetniške predstave gluhih igralcev postanejo dostopne tako slišečim kot gluhim gledalcem. Posebej smo izpostavili prvo slovensko gledališko predstavo, v kateri so sodelovali tako gluhi kot slišeči igralci, s čimer smo osvetlili moč vključevanja v umetnosti.

Preventiva in zdravje ob mednarodnih dnevih

Obeležili smo mednarodne dneve, kot sta mednarodni dan polževega vsadka, mednarodni dan sluha, mednarodni dan hrupa ... kjer smo poudarili pomen preventive in zaščite sluha. Vsebine so bile usmerjene k ozaveščanju javnosti o pomembnosti preventive, saj naglušnost postaja vse pogostejša težava, ki jo je treba sistematično obravnavati.

Vloga oddaje v medijski krajini

Oddaja Prisluhnimu tišini uresničuje določila zakonov in konvencij, kot sta Konvencija o pravicah invalidov in Zakon o medijih, in hkrati postavlja standarde dostopnosti. Kot specializiran medij zadovoljujemo informacijske potrebe invalidne skupnosti in krepimo zavest o enakopravnosti dostopa do informacij.

S svojo vsebino gradimo mostove razumevanja in vključevanja, hkrati pa dajemo glas tistim, ki so v tišini pogosto preslišani. Projekt bogati medijsko krajino z ozaveščanjem o izzivih invalidnosti ter prispeva k večjemu zavedanju o pomenu enakih možnosti za vse.

Izvedeni kulturni projekti ZDGNS v letu 2024

Gledališki festival

Zadnjo novembrsko soboto je v SiTi Teatru BTC potekal gledališki festival gluhih, na katerem so obeležili njegovo dvajseto obletnico. Festival v soorganizaciji z DGN Ljubljana je ponudil šest predstav in je združil mlade in starejše nastopajoče, ki so navdušili občinstvo in obogatili gluho kulturo. Festival se je zaključil s skupnim praznovanjem tega pomembnega jubileja.

iz sedmih društev gluhih in naglušnih Slovenije in ZDGNS.

Likovna kolonija gluhih

Konec septembra je v Izoli potekala tradicionalna likovna kolonija gluhih in naglušnih ustvarjalcev, ki jo je organiziralo Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske. Letos je dogodek prinesel posebno novost – udeležencem so se pridružili tudi popolni začetniki, ki so prvič izkusili ustvarjalni proces v tako navduhujočem okolju.

Od 27. do 29. septembra so se v Sončni dvorani Izola, ki jo je prijazno ponudil javni zavod JSKD Izola, srečevali umetniki z različnimi izkušnjami, od tistih, ki so že dolgo vpeti v svet umetnosti, do tistih, ki so šele začeli odkrivati svojo ustvarjalno pot. Pod vodstvom diplomantke Akademije lepih umetnosti v Benetkah, Nike Korsič, so se prepletale različne slikarske tehnike in osebni izrazi, ki so ustvarjali edinstveno vzdušje, v katerem je vsak udeleženec našel prostor za svoj ustvarjalni izraz.

Kolonija je ponudila bogat spekter umetniških del, kjer so udeleženci raziskovali svoja občutja in osebne zgodbe, kar so prevedli v barve in

Na festivalu so bile predstavljene gledališke igre:

1. Moje srce – solo poezija (DGN Ljubljana)
2. Kosilo – gledališka skupina MDGN občine Slovenske Konjice
3. Meja – gledališka skupina DGN Severne Primorske
4. Biti zdrav – ja ali ne? DOZIS Dolenjske in Bele krajine
5. Dopust – gledališka skupina Auris MDGN za Gorenjsko
6. Pierrot in Columbina – gledališka skupina pantomima (DGN Ljubljana)

Gledališka delavnica

V Kranjski Gori so se od 12. do 14. aprila letos mudili gluhi in naglušni ljubitelji gledališke umetnosti Visual Vernacular. Na gledališki delavnici je to zvrst umetnosti predstavila mednarodno znana gluha performerka Edyta Kobusz iz Poljske. Delavnice se je udeležilo 19 oseb

črte na platno. Prav ta raznolikost – tako izkušenj kot tudi pristopov – je omogočila, da se je ustvarjalno vzdušje razvilo v nekaj izjemnega. Slikoviti ambient Izole, njene ozke ulice in čudoviti kotički so postali neizčrpen vir navdiha, ki so ga udeleženci kolonije vtkali v svoja dela.

Ustvarjalci so večino svojega dela izvedli na različnih lokacijah po Izoli, kjer so našli mir in prostor za svojo umetnost, nato pa so se vračali v Sončno dvorano, kjer so delili svoja doživetja in stvaritve ter v pogovorih izmenjali svoje izkušnje. Vsi, od začetnikov do profesionalcev, so se strinjali, da je umetnost hrana za dušo, in ravno ta duhovna hrana je vse tri dni bogatila vse prisotne.

Dogodek je obogatil tudi video prispevek "Izola: Nepozabni likovni ustvarjalni dnevi," ki ga je ustvarila Spletna TV. Video prikazuje čarobne trenutke likovne kolonije in dokumentira, kako je umetnost postala most med različnimi svetovi in izkušnjami.

Udeleženci kolonije so se skozi umetniško ustvarjanje še bolj povezali kljub različnim izhodiščem in dokazali, da umetnost presega vse meje – tudi tiste med začetniki in profesionalci.

Likovna razstava gluhih in naglušnih

V Galeriji Alga v Izoli je 7. novembra potekala otvoritev edinstvene razstave gluhih in naglušnih umetnikov, ki je v počastitev

desete obletnice dneva slovenskega znakovnega jezika združila več 22 ustvarjalcev. Dogodek, ki sta ga organizirala Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije ter Društvo gluhih in naglušnih Južne Primorske, je z umetniškimi deli, polnimi čustev in simbolike, navdušil številne obiskovalce. Slikarska dela so bila razstavljena v podporo inkluziji, umetnosti in slovenskemu znakovnemu jeziku.

Premiera celovečerne gledališke igre Čarovniški proces

25 let in več kot 40 predstav gledališke skupine Tihe stopinje. Ob tem častitljivem jubileju so se gluhi in naglušni igralci s predstavo Čarovniški proces 7. junija tako priklonili navdušenemu občinstvu, ki jo je zvesto spremljalo vsa leta. Predstava je priredba znane drame Veronike Deseniške z zgodovinskim ozadjem in s slovenskim znakovnim jezikom.

Nastopili so: Nejc Drekonja, Sašo Letonja, Zlatka Petrač, Tina Strel, Barbara Čarman, Rok Juršič, Lucia Ramallo, Marta Vavpetič, Klara Pavšič in Boštjan Hren. Predstavo so tolmačili Mojca Korenjak, Martin Klepec in Karin Brumen.

25 let delovanja gledališke skupine ZDGNS Tihe stopinje

ZDGNS je kulturni dogodek v počastitev 25. obletnice gledališke skupine ZDGNS Tihe stopinje, kjer so v njeno čast nastopili gluhi umetniki iz združenja DLAN – Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih iz Zagreba. Dogodek je bil 30. maja ob 18. uri v gledališki dvorani SiTi Teater BTC. Predstava je bila primerena tudi za otroke.

Kinodvor: Film Poletje '91 prilagojen gluhi in naglušni skupnosti

V ljubljanskem Kinodvoru so 13. marca izvedli prvi dogodek projekta Kinodvor za gluhe in naglušne v okviru abonmaja za poznejša leta. Film Poletje '91 je bil prilagojen tako, da so vzpostavili sistem, ki gluhi in naglušni skupnosti omogoča dostopnost filma s podnapisi. Četudi se zdi, da je to le majhna prilagoditev, vendarle predstavlja pomemben korak k boljšemu vključevanju gluhih in naglušnih v širšo polnočutno družbo.

Po filmu smo se pogovarjali z režiserjem Žigo Vircem in novinarjem Alijem Žerdinom. Pogovor je potekal s podnapisi in tolmačenjem v slovenski znakovni jezik.

Premiera filma Igrišča ne damo! s prilagoditvami za gluhe in naglušne ter slepe in slabovidne

Novi slovenski mladinski film režiserja Klemna Dvornika »Igrišča ne damo!« je imel premiero prilagojeno za gluhe in naglušne ter slepe in slabovidne v Kinodvoru v soboto, 7. septembra 2024. Film je bil predvajan s slovenskimi podnapisi in je primeren za otroke od 7. leta dalje.

Na projekciji so sodelovali režiser filma Klemen Dvornik in glavni igralci filma. Pogovor z gosti je bil preveden v slovenski znakovni jezik in opremljen s podnapisi na platnu. Slepim in sla-

bovidnim je bil zagotovljen zvočni opis filma prek slušalk. Lahko bi rekli, da je bil to prvi dogodek v zgodovini slovenskih kinodvoran, ki je resnično zagotovil dostopnost za vse.

Sprehodi Slavic Soundwalking tudi v znakovnem jeziku

Na mednarodni dan tolmačenja, 30. septembra, je v Ljubljani potekala predstavitev mednarodnega projekta Slavic Soundwalking. Projekt zajema 75 kratkih zgodb znanih avtorjev iz Slovenije, Hrvaške in Srbije, ki jim z mobilno aplikacijo lahko prisluhnete med sprehajanjem po treh glavnih mestih, Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Vse zgodbe so tolmačene tudi v znakovni jezik.

»Slovenci v 20. stoletju« v znakovnem jeziku

V Muzeju novejšje in sodobne zgodovine Slovenije so omogočili vodeni ogled stalne razstave »Slovenci v 20. stoletju« v znakovnem jeziku, ki je gluhih in naglušnim obiskovalcem ponudil priložnost, da v celoti razumejo in doživijo zgodovinsko pripoved o enem najpomembnejših obdobjev slovenske zgodovine. Pedagoginja Tina Bizjak je s pestro zbirko predmetov in osebnih pripovedi prepletla zgodbe o prelomnih dogodkih, ki so oblikovali današnjo Slovenijo.

Mednarodni teden gluhih: modra luč za znakovne jezike 2024

Svetovna zveza gluhih tudi letos nadaljuje s projektom: Modra luč za znakovne jezike. Ob mednarodnem dnevu znakovnih jezikov 23. 9. 2024 poziva k obeležitvi na poseben način. Vsa mesta, javne znamenitosti in uradne zgradbe, predsedniške hiše, parlamente in mestne hiše poziva, da so na ta dan osvetljene z modro svetlobo v potrditev naše skupne zavezanosti k solidarnosti s skupnostmi gluhih.

Letos je na pobudo Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije k temu pristopila Mestna občina Ljubljana, sledili so ji tudi Državni zbor in več slovenskih občin.

Mednarodni dan gluhih 2024

V soboto, 21. septembra, je v Slovenskih Konjicah potekal mednarodni dan gluhih. Vsako leto eno izmed 13 slovenskih društev prevzame organizacijo mednarodnega dneva gluhih in tokrat je bilo to Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče. Predstavnike društev so sprejeli župani in podžupani Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče. Akademija s kulturnim programom je bila v Kulturnem domu Slovenske Konjice.

S sloganom Želimo biti del vključujoče družbe so skupaj z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNS) obeležili mednarodni dan gluhih. Z dogodkom so javnost opozorili na pravice, izzive in dosežke oseb z izgubo sluha ter hkrati proslaviti bogato dediščino in kulturo gluhe skupnosti. Med drugim si prizadevajo, da bi bila pravica, ki jo gluhim zagotavlja 62. člen Ustave Republike Slovenije, to je pravica do uporabe slovenskega znakovnega jezika, tudi v praksi v celoti uresničena. In še, da bi tudi vsi gluhi ter naglušni v vsakdanjem življenju

imeli dostop do informacij v prilagojenih oblikah.

Gluhi in naglušni se še vedno soočajo s številnimi težavami v vsakdanjem življenju. Ena izmed največjih ovir je omejen dostop do informacij, ki so pogosto na voljo le v govornjeni ali pisni obliki, brez ustrezne prilagoditve za osebe z izgubo sluha. Pomanjkanje tolmačev za znakovni jezik, predvsem v javnih institucijah in medijih, še dodatno otežuje enakopravno vključevanje v družbo. Težave se pojavljajo tudi na področju izobraževanja, kjer prilagoditve za gluhe in naglušne učence pogosto niso zadostne, kar vpliva na njihove učne rezultate in prihodnje zaposlitvene možnosti.

Gledališka predstava Iz pravljice v pravljico

Gledališka skupina Tihe stopinje, ki letos praznuje 25 delovanja, je 11. oktobra na odru SiTi Teatra uprizorila čarobno predstavo Iz pravljice v pravljico. V znakovnem jeziku so oživel junaški iz priljubljenih pravljic Rdeča kapica, Janko in Metka, Kekec, Ostržek in Obuti maček. Ta edinstvena predstava povezuje gluhe in slišne otroke.

Nastopali so: Nejc Drekonja, Sašo Letonja, Špela Rotar, Zlatka Petrač, Tina Strel, Barbara Čarman, Marta Vavpetič, Boštjan Hren, Nel Delošto, Klara Pavšič in Petra Šiler. Predstavo je režirala Lada Orešnik, dramaturginja je bila Tina Strel in scenografka Jelena Bolšedonova.

Kinotrip v znakovnem jeziku

V Kinodvoru je od 17. do 19. oktobra 2024 potekal že deveti festival Kinotrip mladih za mlade, ki letos ni navdušil le z izbranimi filmskimi

zgodbami, temveč tudi z močno zavezo dostopnosti. Prvič so vsi filmi in spremljevalni programi omogočili enakovredno sodelovanje gluhih in naglušnih obiskovalcev.

Kulturni večer ob dnevu slovenskega znakovnega jezika

Kulturni dogodek Vse je v naših rokah je ganil občinstvo. Ob praznovanju desete obletnice razglasitve dneva slovenskega znakovnega jezika, ki ga obeležujemo 14. novembra, je bil v ljubljanskem SiTi Teatru BTC prav poseben kulturni večer. Na odru so blesteli gluhi in naglušni igralci, ki so z gledališko umetnostjo predstavili kulturo gluhih. Obiskovalci so bili nad programom navdušeni in so neizmerno uživali.

Lahko so si ogledali naslednje točke:

1. Ironija – Tihe stopinje ZDGNS

2. Ponosni Coda – Dragan Lazarević s sprem-ljavo
3. Gluhi otrok – Tihe stopinje ZDGNS
4. Drugačna – DGN Južne Primorske
5. Zaživi življenje – DGN Ljubljana

Gledališki program, opremljen z video vložki pesmi Verjemi vase raperja Ževže in promocijskim spotom ZDGNS za Dan SZJ, sta povezovali Špela Rotar in Tina Strel. Večer se je zaključil s predstavitvijo videa pesmi Tople oči Nine Pušlar, ki jo je v slovenskem znakovnem jeziku interpretirala Valerija Škof.

Etimološki slovar – predstavitev projekta

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je ob dnevu slovenskega znakovnega jezika predstavila etimološki slovar. Gluhi raziskovalci na ZDGNS so preučili zgodovinsko ozadje izvora slovenskega znakovnega jezika in iz pozabe iztrgali petsto kretenj, ki bi lahko že izginile, poleg lanskoletnih petsto kretenj. Kretnje imajo korenine v kretnjah starejše avstrijske in italijanske gluhe skupnosti, slovenski gluhi, ki so se šolali v njihovih šolah, pa so jih prinesli v Slovenijo in s tem oblikovali prajedro današnjega slovenskega znakovnega jezika. ZDGNS je ob dnevu SZJ poudarila, da se lahko vsak nauči nekaj kretenj in tako pomaga širiti ozaveščenost o gluhi skupnosti.

Izvedeni športni projekti

ZDGNS v letu 2024

Športna zveza gluhih Slovenije je v letu 2024 načrtovala udeležbo na naslednjih tekmovanjih, ki jih je potrdilo Predsedstvo SZGS na zadnji seji:

Mednarodni šport

Odprto prvenstvo gluhih Avstralije 2024 – Melbourne (Avstralija)

Marino Kegl se je tudi v letu 2024 udeležil največjega turnirja gluhih tenisačev na svetu v avstralskem Melbournu.

V boju za polfinale mu je proti prvemu nosilcu turnirja Prithviu Sekharju (IND) zmanjkalo predvsem športne sreče in je po uri in 45 minutah tekmo izgubil s 6:7 in 4:6. Tako je za skupno 5. mesto po prav tako uri in 45 minut dolgem boju s 3:6, 6:3 in 10:4 premagal Andresa Vazqueza (ECU).

V dvojicah je igral z Olivierom Gravejem (FRA). Proti paru Sekhar (IND) – Flindell (AUS), sta izgubila 0:6, 1:6, nato pa proti dvojici Laurent (FRA) – Vazquez (ECU) zmagala 7:5, 6:3 in se na koncu uvrstila na 3. mesto.

2. mednarodni teniški turnir gluhih Slovenia Open Murska Sobota

V Murski Soboti je bil mednarodni teniški turnir gluhih Slovenia Deaf Tennis Open 2024, na katerem je nastopil domačin Marino Kegl iz Murske Sobotice. Prišlo je trinajst najboljših iz devetih držav, med njimi kar šest iz prve deseterice svetovne lestvice gluhih tenisačev. To so poleg Marina še Jaroslav Šmedek iz Češke, Gabor Mathe iz Madžarske, Mikael Laurent, Olivier Grave iz Francije in ter Indijec Prithvi Sekhar. Pri ženskah je nastopalo devet tenisačic iz sedmih držav, tudi štiri najboljše: Katarina Blaščikova iz Češke, Slovakinja Jana Janošikova, Staša Srbulović iz Srbije in Sara Twardowska iz Poljske.

Pri moških je zmagal Indijec Sekhar, ki je v finalu premagal Kegla. Pri ženskah je zmagovala turnirja Blaščikova po predaji Ukrajinke Flierko zaradi poškodbe.

Častni gost turnirja je bil župan Mestne občine Murska Sobota Damjan Anželj, ki je izrazil zadovoljstvo, da se mesto uveljavlja kot center teniških turnirjev. Župan je ob tej priložnosti Marinu Keglju izročil plaketo za vrhunske špor-

tne dosežke v občini v letu 2023. Občina Murska Sobota je bila finančna podpornica tega turnirja.

2. Evropski pokal v kegljanju Nova Gorica 23. –25. 5. 2024

Zaradi premajhnega števila tekmovalcev in ekip smo bili prisiljeni odpovedati gostovanje Evropskega pokala, za katerega smo rezervirali šeststestno kegljišče v Novi Gorici. Vzporedno s tem smo uspeli na razpisu za sofinanciranje tega dogodka pri občini Nova Gorica, za to bi namenili 1.800,00 EUR, ki jih zaradi odpovedi nismo uporabili. Dogovorjeno je bilo, da Evropski pokal prestavimo na leto 2025.

EP v košarki Malaga – Španija, 21.-29. 6. 2024

Slovenija je osvojila osmo mesto in z vidika igranja se ocenjuje, da sta v ekipi še vedno le dva ključna igralca (Lukić in Zupan), okoli katerih dveh se gradi igra. Ostali igralci niso prevzeli odgovornosti ter niso zmogli moči, da bi prevzeli odgovornost za zadnje mesto na tem prvenstvu. Nekateri igralci so izstopali na trenutke na posameznih tekmah a žal ni bilo neke konstantnosti. Z velikim naskokom odstopata Zupan in Lukić. Povprečna starost reprezentance je nadpovprečno starejša od ostalih in ni močnega zaledja v mladih, z izjemo 14-letnega Maksa Podgorška, ki je odigral pomembne minute in dal tudi nekaj točk. Ekipa ni bila kon-

kurenčna kljub veliki želji in motivaciji za udeležbo na Olimpijskih igrah gluhih Tokio 2025.

V kolikor želimo da se košarka nadaljuje, je pod nujno potrebno ekipo osvežiti z več mladimi igralci. Morda se preko KZS in klubov poišče nove igralce, ki izpolnjujejo pogoje za udeležbo na prvenstvih gluhih v košarki. V taki sestavi kot je sedaj slovenska reprezentanca gluhih ne bo posegala po vidnejših rezultatih.

EP v tenisu Villach – Avstrija, 22. 6.–29. 6. 2024

Slovenski gluhi tenisač Marino Kegl je kot tretji nosilec v četrtfinalu sklenil evropsko prvenstvo v Villachu v Avstriji. Po zmagi v 2. kolu (proti Nemcu Köhlerju s 6:1 in 6:1) ga je v četrtfinalu z 2:1 v nizih odpravil Francoz Grave (6:4, 2:6, 6:4) in tako osvojil 5. mesto. Kljub temu je prejel uradno povabilo za nastop na Australian Open 2025 v Melbournu. Z rezultatom na tem prvenstvu je obdržal tretje mesto na svetovni lestvici gluhih tenisačev.

SP v šahu Beograd – Srbija, 25. 6.–6. 7. 2024

SZGS se je s svojima šahistoma udeležila svetovnega prvenstva gluhih v šahu, kjer je komaj petnajstletni Bruno Glas postal svetovni mladinski prvak v hitropoteznem šahu. V 11. kolih je oddal le dva remija in zbral fantastičnih 10 točk. V klasičnem šahu med mladinci pa je bil po 7 kolih izenačen z Uzbekistancem

Shayusupovom in tako je Glas osvojil naslov svetovnega podprvaka, ker je bil Shayusupov v medsebojnem dvoboju boljši od njega.

Beograd je gostitelj svetovnega prvenstva za gluhe, kjer se so merili številni šahisti in šahistke iz 29 držav. Slovenijo sta zastopala Bruno Glas in Andrej Štrucl, ki je med člani osvojil 36. mesto v klasičnem šahu, v hitropoteznem pa 37. mesto. Oba sta tekmovala tudi v pospešenem šahu skupaj in prvi je bil na 20. mestu, drugi pa na 50. mestu. Spremljala sta ju Hilmija Ahmatović-trener in njegov asistent Zdenko Štrucl.

Svetovno prvenstvo v atletiki, Tajpej, Tajvan, 12.–21. 7. 2024

Slovenska reprezentantka Iris Breganski je v svoji najljubši disciplini, v skoku v višino, v konkurenci deseterice s preskočenimi 167 centimetri zasedla 5. mesto. To višino sta prav tako preskočili ukrajinski tekmovalki. Iris je bila v zadnji seriji boljša od obeh Ukrajink, ampak po pravilih je imela več neuspešnih poskusov v vseh serijah, zato je pristala na 5. mestu. A v mnogoboju je bila uspešnejša in osvojila srebrno medaljo.

Tadej Enci je v teku na 400 metrov z ovirami prišel v finale, kjer je s časom 57,75 zasedel končno 5. mesto. V teku na 400 metru je dosegel 7. mesto.

Na tem prvenstvu ni tekmovala poškodovana Leja Glojnarič.

Slovenske uvrstitve na tem svetovnem prvenstvu:

- 2. mesto Iris Breganski (mnogoboj)
- 5. mesto Iris Breganski (skok v višino)
- 5. mesto Tadej Enci (tek na 400m ovire)
- 7. mesto Tadej Enci (tek na 400m)

V mladinski konkurenci je tekmovala Isabela Mord, ki je dosegla 5. mesto v teku na 100 metrov in 10. mesto v teku na 200 metrov.

Svetovno prvenstvo v košarki 3x3, Washington, ZDA, 10.–14. december 2024

Svetovnega prvenstva gluhih v košarki 3x3 sta se udeležili dve slovenski ekipi gluhih košarkarjev, in sicer v ekipi 1: Saša Lukič, Miha Zupan, Jaka Markovič in Jan Orešnik ter v ekipi 2: Maks Podgoršek, Lazar Tanasijević. Matic Makuc in Andraž Andrejc. Strokovni del ekip so sestavljali Jaka Hladnik-trener, Matej Podgoršek kot medicinska pomoč in Anton Petrič, vodja odprave. Prva ekipa je branila naslov svetovnega prvaka iz Tel Aviva leta 2022.

Tokrat se našim ni izšlo povsem po načrtih: Slovenija A je v rednem delu premagala Portoriko, Kanado in Litvo, a klonila z Argentino. V osmini finala so izločili Švedsko (22:11), potem pa vknjižili še tri poraze – usoden je bil že prvi, saj je Slovenija A s 14:21 izgubila četrtfinale in ostala brez boja za kolajne. Košarkarsko kariero sta tako v ZDA končala Saša Lukič in Miha Zupan. Selekcija Slovenija 2 je tekmovanje izkoristila za nabiranje dragocenih izkušenj.

Svetovno prvenstvo je potekalo na najvišji možni ravni, organizacija je bila vrhunska. Rezultatsko pa je slovenska ekipa A z malo smole končala na 8. mestu, medtem ko je slovenska ekipa B končala na 12. mestu med 19 reprezen-

tancami na prvenstvu. Prav ta rezultat nam daje upanje in motivacijo, da bomo z veliko volje in dela vrnili Slovenijo v sam vrh. S tem prvenstvom sta se od košarke 3x3 poslovila Saša Lukič in Miha Zupan in upamo, da bosta še naprej imela aktivno vlogo v košarki gluhih. Veseli nas, da Jaka Markovič in Maks Podgoršek postajata vodilna obraza gluhe košarke, kar pomeni, da se nam za prihodnost ni treba bati.

Državna prvenstva gluhih 2024

Športna zveza gluhih Slovenije je do 19. oktobra 2024 izvedla državna prvenstva gluhih po tekmovalnem koledarju, potrjenem na seji Predsedstva SZGS:

Po vsakem izvedenem državnem prvenstvu je bilo podano tehnično poročilo tehničnega dele-

Športna panoga	Datum izvedbe	Izvajalec in lokacija
ŠAH posamično in ekipno Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalcev: 22 šahistov in 6 ekip	24. 2. 2024	MDGN Slovenske Konjice, Gostilna Kuzman, Vitanje
BADMINTON M/Ž Tehnični delegat: Robert Žlajpah Tekmovalcev: 6 moških in 9 žensk	02. 03. 2024	DOZIS Dolenjske in Bele Krajine Športna dvorana Košenice
BOWLING – posamično/dvojice Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 34 moških in 6 žensk	16. 03. 2024	DGN Ljubljana, BK 300, Ljubljana
ODBOJKA M/Ž 3+3 Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 4 ekipe po 6 igralcev	06. 04. 2024	DOOS celjske regije 1. gimnazija v Celju
BOWLING – trojice Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalci: 8 moških in 2 ženski trojici	21. 04. 2024	SZGS, WOOP! Arena, Ljubljana
BALINANJE – moške dvojice Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 13 moških dvojic	18. 05. 2024	DGN Severne Primorske, Športni park Novca Gorica
BALINANJE – posamično Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalcev: 20 moških	08. 06. 2024	DOOS celjske regije, ŠD BK Buldog Trbovlje
ŠPORTNI RIBOLOV Tehnični delegat: Robert Žlajpah Tekmovalcev: 26 ribičev in 6 ekip	22. 06. 2024	DGN Posavja Krško, Ribnik Prilipe, Brežice
ODBOJKA NA MIVKI M/Ž Tehnični delegat: Sabina Hmelina	31. 08. 2024 odpovedano	SZGS, LUDUS Beach Park Ljubljana
BALINANJE – ekipno Tehnični delegat: Sabina Hmelina Tekmovalcev: 8 moških in 4 ženske ekipe	08. 09. 2024	DGN Južne Primorske, BŠK Jadran, Izola
ORIENTACIJSKI TEK M/Ž Tehnični delegat: Sabina Hmelina	14. 09. 2024 odpovedano	AURIS Kranj-MDGN za Gorenjsko, Naklo
PIKADO M/Ž Tehnični delegat: Anton Petrič Tekmovalcev: 51 igralcev/igralk	19. 10. 2024	DGN Podravja Maribor OŠ Bojana Illica
KOŠARKA 3x3 Tehnični delegat: Anton Petrič	23. 11. 2024 odpovedano	DGN Ljubljana, OŠ Polje, Novo Polje
FUTSAL liga	Med letom je bil le spomladanski del lige	4 društva: AURIS Kranj, DGN Ljubljana, MDGN Velenje in DGN Podravja Maribor

gata. SZGS je za vsako poslano finančno poročilo obračunalo dotacijo na osnovi potrjenega finančnega NAČRTA za izvedbo DP v letu 2024 in nakazalo društvu-izvajalcu.

SZGS je bil organizator prvenstva v odbojki na mivki in je pravočasno v roku razposlalo razpis v društva. Rezervirana so bila odbojcarska igrišča v Ludus Beach Park Ljubljana na Črnu-

**z različnimi vrstami športa
in da bo to tudi na druga področja**

čaj, skupno kosilo je bilo rezervirano v bližnji Gostilni Rogovilec. Državno prvenstvo je bilo v skladu s tekmovalnim koledarjem napovedano za 31. avgust 2024, a ko smo pošiljali razpis, nismo bili seznanjeni z organizacijo memorialnega turnirja Simone Drev, ki je bil istega dne. Zato predstavitev datuma prvenstva ni bila mogoča, ker ostali termini niso bili na voljo. Že tako smo bili zaradi organizacijskih težav primorani predstaviti državno prvenstvo iz MDGN Velenje, ki je bilo prvotno določeno za organizatorja/izvajalca, v Ljubljano.

Društvo AURIS Kranj, MDGN za Gorenjsko, je bilo določeno za izvajalca državnega prvenstva gluhih v orientacijskem teku v Naklem. Po prejetih prijavah po končanem roku razpisa smo ugotovili, da je premalo prijav znotraj vsake starostne kategorije, in se odločili, da tekmovanje odpovemo zaradi neregularnosti.

DGN Ljubljana je bilo v koledarju DP gluhih za leto 2024 predvideno tudi za organizacijo DP gluhih v košarki 3x3, žal pa so bili košarkarji na pripravah na svetovno prvenstvo gluhih v košarki 3x3, zato se državnega prvenstva niso mogli udeležiti.

Tik pred začetkom nove sezone futsal lige gluhih jeseni smo dobili informacije o odstopu od udeležbe v tej ligi iz DGN Podravja Maribor (finančni razlogi) in MDGN Velenje (ni navedbe razloga); posledično sta ostali le dve ekipi – AURIS Kranj in DGN Ljubljana. Z dvema ekipama ni bilo možno izvesti jesenskega dela lige, zato smo to predstavili na spomladanski del lige 2025.

Točkovanje uvrstitev društev gluhih in naglušnih Slovenije na državnih prvenstvih v letu 2024

ŠZGS je opravila točkovanje uvrstitev društev gluhih in naglušnih Slovenije na državnih prvenstvih v letu 2024. Točkovanje je opravil nekdanji član Sekretariata Robert Žlajpah in je v gradivu Predsedstva ŠZGS. Po seštetju vseh uvrstitev društev na državnih prvenstvih v različnih športnih panogah in kategorijah je največ točk osvojilo društvo AURIS Kranj, MDGN za Gorenjsko.

Ostali športni projekti

Izredni kongres ICSD,

8. do 11. februarja 2024, Erzurum, Turčija

Na izrednem kongresu ICSD se je odločalo o spremembi in dopolnitvah statuta ICSD ter pripadajočih aktov skladno z zahtevami MOK. Udeležila sta se ga Sabina Hmelina in Anton Petrič.

Mednarodna konferenca športnih zvez gluhih Višegrajske skupine, 7. junij 2024, Bratislava

Sabina Hmelina se je na povabilo Komiteja Deaflympics Slovaške udeležila mednarodne konference športnih zvez gluhih držav Višegrajske skupine. Namen te konference je bil, da se medsebojno predstavijo zveze ter podajo njihove naloge in cilji. Na osnovi podanih informacij so udeleženci predstavili svoje poglede na šport gluhih v prihodnosti, ker je gluhih športnikov vedno manj in prihajajo novi športniki s polževimi vsadki in ne uporabljajo znakovnega jezika.

Zavzeli so stališče, da bo treba na širši mednarodni ravni urediti, da šport gluhih ne bo zamrl.

Futsal gluhih - kvalifikacije za EP Poreč 2026, Hrvaška

Miloš Ganić je kot koordinator futsala gluhih Slovenije zbral ekipo futsal igralcev z namenom, da se prek kvalifikacij prebijejo na Evropsko prvenstvo gluhih v futsalu v Poreču leta 2026, kar bi bilo zaradi bližine ugodno.

EDSO je objavil, da se je za EP v futsalu prijavilo 24 reprezentanc (med njimi je tudi slovenska) in zato bodo kvalifikacije za uvrstitev med 16 reprezentanc na EP. Kvalifikacije bodo razdelili na štiri skupine: Poljska, Portugalska in dve v Srbiji in začeli s februarjem leta 2025. V vsaki skupini bodo 4 ekipe, od katerih se bodo po dve najboljši ekipe uvrstili na EP. Milošu in ekipi sta do pred kratkim z nasveti pomagala Alen Fetić, prvoligaški igralec futsala in trener Urban Bajc, selektor slovenske reprezentance v malem nogometu. Kot administrativna pomoč se je začasno pridružil Dejan Kladnik, ki je to izkoristil kot seminarsko nalogo za zaključek študija na fakulteti.

Avgusta so se kandidati za reprezentanco zbrali in začeli priprave za kvalifikacije. Žrebanje kvalifikacijskih skupin je bilo 31. avgusta 2024, ko so Slovenijo izžrebali v skupino s Poljaki kot gostitelji, Norvežani in Bolgari. Ekipe se bo pridružil znani strokovnjak za futsal in naš nekdanji selektor (Moskva 2006) Mitja Jontez.

Kongres ICSD in EDSO, Pariz, 1.–4. oktober 2024

Sabina Hmelina in Anton Petrič sta se udeležila obeh kongresov, ki sta potekala v Parizu.

Kongresa EDSO se je udeležila le Hmelina v imenu SZGS, medtem ko je bil Petrič kot predstavnik organizatorja, tj. EDSO. Na tem kongresu smo sprejeli nekaj statutarne spremembe in potrdili organizacijo Evropskih mladinskih iger gluhih, ki bo v Hannoveru leta 2026.

Za tem kongresom je sledil kongres ICSD, kjer smo izglasovali izvedbo Zimskih olimpijskih iger gluhih 2027 v Innsbrucku. Ni pa bil sprejet predlog prenosa sedeža ICSD v drugo državo zaradi visokih stroškov v Švici in nezmožnosti sofinanciranja delovanja s strani države gostiteljice.

Posvet o strategiji športa gluhih do leta 2030, 24. oktober 2024

Športna zveza gluhih Slovenije je organizirala javni posvet o strategiji športa gluhih v Sloveniji do leta 2030, kjer so sodelovali predstavniki državnih političnih in športnih institucij ter sorodne organizacije iz Hrvaške.

Predavatelji so bili Anton Petrič, sekretar SZGS, ki je predstavil vizijo razvoja športa gluhih, nadalje so bili: Samo Košir iz OKS ZŠZ, dr. Rožle Prezelj – Varuh športnikovih pravic, Damijan Lazar – predsednik ZŠIS-SPK ter Oliver Lušić, predsednik Hrvaške športne zveze gluhih kot gost tega posveta.

Posvet so spremljali tudi predstavniki društev gluhih in naglušnih Slovenije s svojimi športnimi sekcijami, ki so povezane v Športno zvezo gluhih Slovenije – SZGS. V razpravi je sodeloval tudi dr. Boro Štrumbelj kot član Strokovnega sveta RS za šport. Miha Zupan je podal svoje izkušnje kot

nekdanji profesionalni košarkar in član slovenske košarkarske reprezentance gluhih.

Poročilo predsednice SZGS za leto 2024

Predsednica SZGS je v tem letu vodila tri seje Sekretariata SZGS skupaj s člani Sekretariata. Kot tehnična delegatka se je udeležila sedmih državnih prvenstev gluhih.

Bila je na treh letošnjih kongresih EDSO in ICSD kot delegatka SZGS, kot je bilo že omenjeno v točki 2 ter sama šla na mednarodno konferenco športnih zvez gluhih Višegrajske skupine na Slovaško, na povabilo Slovaškega Deaflympics komiteja. Namen te konference je bil, da se medsebojno predstavijo zveze ter določijo njihove naloge in cilji.

Pri mednarodnih športnih projektih za leto 2024 je sodelovala s sekretarjem SZGS. Skupaj s sekretarjem SZGS se je udeleževala različnih sestankov, povezanih s projekti košarke, futsala, atletike in drugih športov.

Prav tako je sodelovala z ZŠIS-SPK, kjer se je udeležila skupščine in obiskovala različne institucije, kot so NZS, Direktorat za šport in druge institucije.

Naši reprezentančni gluhi športniki in športnice, ki tekmujejo v atletiki, tenisu, šahu in košarki, so letos dosegli izjemne uspehe na mednarodnih tekmovanjih. Na njihove dosežke je zelo ponosna. Ponosna je tudi na prihod mlajše generacije gluhih športnikov, ki obetajo veliko za prihodnost. Leta 2025 nas čaka zelo pomemben dogodek – Olimpijske igre gluhih, ki bodo potekale v Tokiu. Vsi upamo, da bodo športniki ostali zdravi in brez poškodb ter se uspešno pripravili na ta ključni dogodek.

Nogometna zveza Slovenije

Na povabilo Nogometne zveze Slovenije smo se udeležili delovnega sestanka z g. Danielom Vi-

detičem, koordinatorjem projektov družbene odgovornosti. Razpravljali smo o vključitvi futsala gluhih v projekt NZS. Namreč se slovenska reprezentanca gluhih v futsalu aktivno pripravlja na kvalifikacijski turnir za evropsko prvenstvo gluhih, ki bo med 28. februarjem in 2. marcem 2025 v Gliwiczah na Poljskem. To tekmovanje je pomembna prelomnica za slovenske gluhe športnike, saj prinaša priložnost za uvrstitev na evropsko prvenstvo, ki bo marca 2026 v Poreču na Hrvaškem.

Govorili smo tudi o kampanji za varovanje sluha pred nezaželenimi učinki pirotehnike med navijači in gledalci nogometnih tekem, kjer bi vzpostavili ničelno toleranco do uporabe pirotehničnih sredstev na tekmah, kjer lahko nenadna izpostavljenost močnemu poku povzroči naglušnost ali celo takojšnjo gluhoto.

Direktorat za šport Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport

Na Direktoratu za šport Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport pri mag. Dejanu Plastovskemu, generalnemu direktorju in Petri Tramte, vodji Sektorja za razvoj in programe športa smo predstavili Strategijo športa gluhih do leta 2030, ki zajema tudi preoblikovanje Športne zveze gluhih Slovenije. Deležni smo bili njune podpore, da pristopimo k preoblikovanju SZGS kot pravne osebe, ki bo reprezentativno zastopala šport gluhih v Sloveniji.

Redna seja predsedstva Športne zveze gluhih Slovenije

V četrtek, 5. decembra 2024, je Športna zveza gluhih Slovenije izpeljala redno sejo predsedstva ŠZGS, ki so se je udeležili predstavniki športne sekcije društev gluhih in naglušnih Slovenije ter člani sekretariata ŠZGS.

Na seji so delegati iz 11 društev potrdili poročila o izvedenih športnih projektih v letu 2024 ter

vsebinsko-finančni načrt za leto 2025 vključno z mednarodnimi športnimi projekti. Znani so že organizatorji 14 državnih prvenstev gluhih v prihodnjem letu.

Vsem sodelujočim v projektih tega programa je omogočena video komunikacija na daljavo z vodjem programa in vodstvom Športne zveze gluhih Slovenije za svetovanja, ureditve osebnih zadev, priprave individualnih programov, nabavo nujno potrebnih stvari prek spletne prodaje.

Poročilo o programu skrb zase ob tinitusu – leto 2024

Samopomočna skupina oseb s tinitusom

Torek, 10.5., ob 17. uri

Skupina poteka enkrat mesečno preko spleta.

Prijave zbiramo do ponedeljka, 9.5., do 12. ure.

[Prijavite se na spodnji povezavi](#)

V letu 2024 smo v okviru programa **Skrb zase ob tinitusu** uspešno izvedli vrsto aktivnosti, namenjenih izboljšanju kakovosti življenja oseb, ki se soočajo s tinitusom. Program, ki ga izvajata **Zveza društev gluhih in naglušnih (ZDGNS)** in **Zavod Neocortex**, s sofinanciranjem **Ministrstva za zdravje**, se je osredotočil na celostno obravnavo izzivov, povezanih s tinitusom, z vključevanjem individualnih in skupinskih pristopov.

Potek in vsebina programa

Program je zajemal uvodno individualno srečanje s psihologom in deset tedenskih skupinskih srečanj, ki so bila prilagojena specifičnim potrebam udeležencev. Na uvodnem srečanju, kjer sta sodelovala specialist otorinolaringolog (ORL) in psiholog, so udeleženci pridobili poglobljeno razumevanje vzrokov tinitusa, njegovih posledic in možnosti za njegovo obvladovanje.

V nadaljnjih skupinskih srečanjih so bile obravnavane osebne izkušnje udeležencev s tinitusom, njegov vpliv na vsakdanje življenje ter različne strategije za zmanjšanje motečnosti tinitusa.

Poseben poudarek je bil na razvoju veščin za obvladovanje misli in čustev, tehnikah sproščanja in preusmerjanju pozornosti. Prav tako so udeleženci pridobili praktične nasvete za spoprijemanje z izzivi, kot sta nespečnost in tesnoba, ter razpravljali o pomenu zdravega življenjskega sloga.

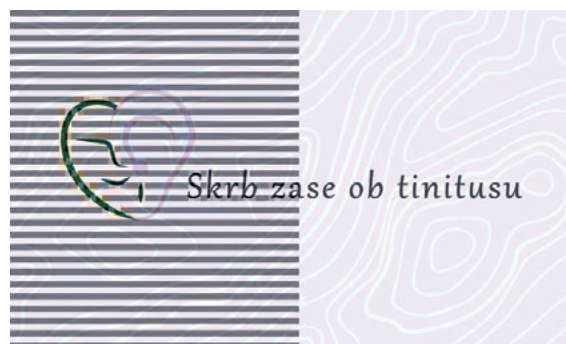
Program smo izvajali v krajih **Maribor, Koper, Ljubljana in Novo mesto**, kar je omogočilo dostopnost za udeležence iz različnih delov Slovenije.

Skupine za samopomoč

Po zaključku osnovnega programa so udeleženci imeli možnost vključitve v skupine za samopomoč, kjer so lahko nadaljevali s povezovanjem, izmenjevanjem izkušenj in medsebojno podporo.

Zaključek

Dejavnosti programa Skrb zase ob tinitusu, izvedene v letu 2024, so bile dobro sprejete in so pomembno prispevale k izboljšanju počutja in obvladovanju izzivov oseb s tinitusom. Celostni pristop programa, ki združuje strokovno podporo, praktično delo in medsebojno povezanost udeležencev, ostaja temelj za nadaljnji razvoj in izvajanje podobnih dejavnosti v prihodnje.

S pomočjo slovenskega znakovnega jezika se učimo slovenščine

V sodelovanju z Ministrstvom za kulturo je bil v letu 2024 izveden projekt S pomočjo slovenskega znakovnega jezika se učimo slovenščine. Projekt je namenjen spoznavanju in razumevanju slovenskega jezika in različnih besedil v slovenskem jeziku.

Slovenski jezik je pomembno področje za izobrazbeni in družbeni razvoj posameznika, bogatenje izraznih sposobnosti, razvijanje talenta, krepitev samozavesti in samopodobe. S poznavanjem slovenskega jezika posamezniki krepijo svoje komunikacijske, organizacijske in izvedbene kompetence ter izboljšajo svoje sporazumevalne kompetence in se seznanjajo z uporabo slovenskega jezika, izboljšajo splošno razgledanost, se informirajo o strokovnih stvareh, ki jih zanimajo, razvijajo talente na delavnicah ali kvalitetno preživljajo čas na ustvarjalnih delavnicah in komunicirajo s sebi enakimi. Poleg tega omogočamo inkluzijo in sodelovanje, saj se lahko uporabniki družijo, pogovarjajo in kvalitetno preživljajo čas. S poznavanjem slovenskega jezika se zagotavlja večja dostopnost kulturnih dobrin, spodbuja vključevanje v kulturne in druge dejavnosti, krepi smisel za ustvarjalnost ter pomaga pri vključevanju in integraciji v širši kulturni prostor.

Gluhi, ki so primarno uporabniki SZJ, a hkrati tudi govorci slovenščine s posebnimi potrebami, na zavestni ravni ne poznajo in ne razumejo slovenskega jezika. Slovenski znakovni jezik je za gluhe glavno sporazumevalno sredstvo. Slovenščina je zanje tuji jezik, ki se ga zelo tež-

ko učijo. Tudi branje pisane besede od gluhih zahteva veliko truda in energije. Njihovo razumevanje temelji na vizualnih kretnjah, povezuje med slušnim organom in možgani pa jim ne

omogoča npr. učenja jezika (slovenščine) z glasnim branjem in poslušanjem, ker tega ne zmorejo.

Treba je poudariti, da je slovenščina za gluhe drugi jezik, saj se po sintaksi in drugih jezikovnih prvinah zelo razlikuje od znakovnega jezika, ki ga gluhi uporabljajo kot svoj prvi jezik.

Gluhi od rojstva, v otroštvu, ne poslušajo pravljič, pesmic, v šoli s prilagojenim programom z uporabo slovenskega znakovnega jezika se ne obravnava pisana literatura v slovenskem jeziku, tako da mnogi gluhi ne poznajo pravljič in tudi ne razumejo ostale literature, proze ali poezije.

Zaradi skromnega besedišča, ki ga pridobijo preko slovenskega znakovnega jezika, tudi težko ustvarjajo prozo, poezijo, dramatiko in druga umetnostna besedila v slovenščini. Prav tako nimajo znanja, sposobnosti in veščin za posredovanje v slovenskem znakovnem jeziku slišečim bralcem.

Cilj projekta je bil, da gluhim osebam približamo slovenski jezik, to pa je vključevalo spoznavanje in razumevanje pisne in govorne slovenščine in slovnice slovenskega jezika, zakonitosti rabe slovenskega jezika in njegovo uporabo.

Projekt smo izvajali v več fazah, in sicer:

- Razvoj metod in didaktičnih gradiv za izobraževanje – na podlagi pripravljenega besedila je skupina gluhih oseb določila kretnje za še neraziskano besedišče in pripravila 39 video posnetkov v slovenskem znakovnem jeziku z razlago posameznih slovničnih pravil.
- Razumevanje videoposnetkov slovničnih pravil v slovenskem znakovnem jeziku je bi-

lo testirano med gluhihimi osebami v društvih gluhih in naglušnih Slovenije.

- Po testiranju so bili videoposnetki objavljeni na spletni strani v Slovarju SZJ, pod posebnim zavihkom Jezikovni kotiček. Pripravljena je tudi skripta v pisni obliki za razumevanje brane besede, kjer je posamezno slovnično pravilo razloženo tudi pisno, k vsaki obrazložitvi pa je dodana koda QR, s pomočjo katere si uporabniki razlago lahko ogledajo tudi v slovenskem znakovnem jeziku.
- Na podlagi pripravljenega gradiva tako v pisni kakor tudi video obliki je bil pripravljen kviz, s pomočjo katerega so bile izvedene predstavitve v posameznih društvih.

Ob dnevu slovenskega znakovnega jezika, 14. novembra, so bili rezultati projekta predstavljani širši javnosti na Predstavitvi projekta z delavnico ob deseti obletnici Dneva slovenskega znakovnega jezika.

Rezultati projekta so izdani v pisni obliki, kot priročnik in v elektronski obliki, ki je dostopna na spletni strani in v aplikaciji Slovar SZJ.

S pomočjo projekta so se gluhi usposabljali za razumevanje umetnostnih besedil v slovenskem jeziku in možnost interpretacije teh besedil v slovenskem znakovnem jeziku in s tem približali slovenski znakovni jezik slišečim na različnih kulturnih prireditvah, razstavah, v živo ali po spletu. S tem so gluhi postali del kulturnega občinstva.

Povezava na Jezikovni kotiček:

<https://zveza-gns.si/slovar-in-slovnica-szj> in prek aplikacije Slovar SZJ.

Brezplačni priročnik S pomočjo slovenskega znakovnega jezika se učimo slovenščine lahko naročite na spletni strani:

<https://zveza-gns.si/zaloznistvo>.

Prepleteni

V okviru projekta Prilagajanje in izdajanje knjig v slovenskem znakovnem jeziku, ki ga s podporo Ministrstva za kulturo izvaja Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, smo izdali knjigo Prepleteni. V knjigi so zapisi o medsebojnih odnosih predstavljeni v znakovnem jeziku, besedilu in sliki.

Knjiga Prepleteni govori o eni najpomembnejših tem našega življenja: o medosebnih odnosih. Odnosi so tiste nevidne niti, ki nas povezujejo, oblikujejo in nas učijo o nas samih in drugih. Ko se ti odnosi prepletejo, nastane mreža vezi, kjer se srečujejo ljubezen, prijateljstvo, sodelovanje, pa tudi izzivi, nesoglasja in konflikti. Skozi prijetne trenutke in neizogibne preizkušnje nas učijo, kako biti boljši, bolj razumevajoči in bolj odprti drug do drugega. Ni pomembno, kako globoka ali dolgotrajna je naša povezava z nekom – vsaka vez nas bogati z novimi spoznanji o življenju in o nas samih.

Gluhi se pogosto soočajo z izzivi v medosebnih odnosih zaradi različnih dejavnikov, predvsem

povezanih s komunikacijskimi ovirami. Gluhi otroci potrebujejo podporo okolja, da lahko razvijajo odnose, ki temeljijo na varnosti, razumevanju in sporazumevanju. Če nimajo primerne podpore in dostopa do znakovnega jezika, lahko pride do težav pri razvoju komunikacijskih in soci-

alnih veščin, kar močno vpliva na njihovo osebnost in vzpostavljanje odnosov tudi kasneje v življenju.

Zato je za gluhe dostop do prilagojenih virov še posebej pomemben. Razumevanje vplivov, pojmov, povezovalnih dejavnikov je ključno za samozavedanje, delo na sebi in dobro počutje. To znanje ni le pomoč pri navezovanju novih vezi, temveč tudi osnova za poglobitev obstoječih odnosov.

Pomembno je, da se zavedamo, da je osebna rast proces, ki ne pozna omejitev in da vedno lahko napredujemo, ne glede na to, v katerem življenjskem obdobju smo.

Knjiga v pisani besedi in v video zapisu v slovenskem znakovnem jeziku, odgovarja na vprašanja, kaj medsebojni odnos je, kaj vpliva nanj, kako vzpostavimo medsebojni odnos, kako rešujemo konflikte, predstavlja različne oblike odnosov, meje, ki jih v odnosu moramo postaviti, spremembe sodobnega časa, ki močno vplivajo na medsebojne odnose, in opisuje procese samospoznavanja in osebne rasti.

Kot je zapisala avtorica knjige Katarina Picelj: Vsakodnevno smo vpleteni v različne odnose. Z družino, partnerji, prijatelji, sodelavci in z neznanci, s katerimi se srečujemo v vsakdanjem življenju. Vsi ti odnosi močno vplivajo na naše počutje, zadovoljstvo in občutek pripadnosti, vsi si želimo, da bi naši odnosi temeljili na medsebojnem razumevanju, spoštovanju, čustveni povezanosti, vendar pogosto ugotavljamo, da tega ni vedno preprosto doseči. Zakaj so nekateri odnosi harmonični, medtem ko drugi povzročajo bolečino in konflikte?

Knjigo lahko brezplačno naročite na povezavi <https://zveza-gns.si/zaloznistvo>.

PREPLETENI

O medosebnih odnosih
v znakovnem jeziku, besedi in sliki

Diploma Občine Tržič

Občina Tržič praznuje svoj občinski praznik 12. decembra, na dan, ko so leta 1492 po dekretu cesarja Friderika III takratni Neumarkt povzdignili iz vasi v trg in s tem pridobili tudi tržne pravice. 12. december je tudi datum, ki zgolj slučajno sovpada z datumom ustanovitve Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj, ko so naši predhodniki 12.12.1955 ustanovili prvo regijsko društvo gluhih.

Pred 20 leti pa so na željo in pobudo uporabnikov ustanovili Podružnico Tržič v sodelovanju in s podporo matične občine ter začeli delovati in sodelovati s sorodnimi društvi.

Na predvečer občinskega praznika je na slavnostni akademiji v Kulturnem domu župan Peter Miklič podelil Diplomno občine Tržič društvu AURIS z naslednjo obrazložitvijo:

Podružnica Tržič - Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj - obeležuje 20 let svojega delovanja. Ustanovljena je bila na željo uporabnikov, ki so želeli boljše dostopnost storitev matičnega društva, kot so svetovanje, informira-

nje, pomoč v komunikaciji, premagovanje ovir v vsakdanjem življenju, predvsem pa izboljšanje sodelovanja s predstavniki občine in drugimi javnimi ustanovami, ter boljšo vključenost in integracijo v družbeno okolje vseh uporabnikov z izgubo sluha.

Osnovni program je usposabljanje uporabnikov za aktivno življenje in delo tudi na športnem in kulturnem področju. Diplomno si podružnica Tržič zasluži za pomemben prispevek k prepoznavnosti in ugledu občine Tržič.

Pobudo za podelitev priznanja je dalo Društvo invalidov Tržič na podlagi dolgoletnega plodnega sodelovanja in delovanja na področju prepoznavnosti celotne invalidske problematike tako na državni kot lokalni ravni.

Bil je res lep večer in odličen primer dobre prakse, saj je bila prireditve dostopna za vse in lepa promocija znakovnega jezika s tolmačenjem celotne prireditve, medtem ko so uporabniki slušnih aparatov lahko uporabili slušno zanko, ki je bila v Kulturnem domu nameščena ob Mednarodnem dnevu gluhih Tržič 2010, ki je vsem nam še dandanes v nepozabnem spominu.

Listina o priznanju Mestne občine Kranj

Občina po meri invalidov je posebno priznanje, ki ga je na predlog Sveta invalidov občine Kranj župan Matjaž Rakovec osebno prevzel 3. decembra 2022. To je hkrati datum rojstva največjega slovenskega pesnika Franceta

Prešerna in dan, ki ga mesto Kranj praznuje kot svoj občinski praznik. Obenem 3. december zgolj slučajno sovpada z Mednarodnim dnevom invalidov, kar ima zagotovo še neko dodano vrednost.

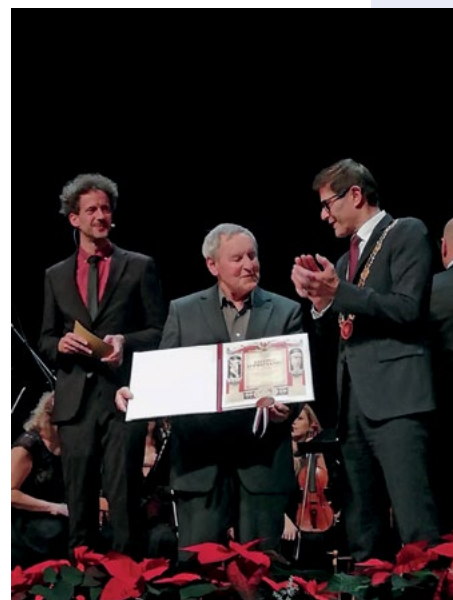
Letošnja slavnostna akademija je bila še posebej slavnostna za Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj, saj je bil med prejemniki naš dolgoletni član Peter Pavel Krč, ki je prejel Listino o priznanju MO Kranj za svoj življenjski prispevek k prepoznavnosti gluhoti in znakovnega jezika in za vse prostovoljne ure in zavzetost pri delovanju in obstoju našega društva.

Bil je res lep večer, celotna prireditev je bila tudi odličen primer dostopnosti za vse, saj je bila gluhim tolmačena v slovenski znakovni jezik, naglušnim pa dostopna z uporabo slušne zanke ROGER. V prepolni dvorani Prešernovega gledališča je bila prireditev tudi krasna promocija Sveta tišine za vse prisotne in tiste, ki so prireditev spremljali v neposrednem prenosu prek medijev.

Za vse nas je bil zagotovo najbolj čustven trenutek, ko je župan Matjaž Rakovec osebno čestital in predal Listino o priznanju MO Kranj našemu Petru Pavlu Krču ob bučnem aplavzu občinstva, oziroma kar dveh aplavzih, najprej ob običajnem in še enkrat, ko mu je celotna dvorana aplavdirala po gluho.

Občutki ponosa, počaščenosti, hvaležnosti, gnanosti in spoštljivosti so ob takih dogodkih neprecenljivi, obenem so tudi lepo priznanje našemu delovanju in poslanstvu ter lep dokaz, da zdravo družbeno okolje zmore enakopravno vključevanje invalidov in kar je še posebej pomembno, zna ceniti in nagraditi tudi delovanje in prispevek invalidov v skupno dobro.

HVALA

